

SAATEKS

Õppeaasta põhieesmärgiks oli SÜG100.

Mõtteid oli loomulikult palju – osad neist väga olulised, mitmed võimalusel tehtavad ja üsna paljud lihtsalt ulmelised.

Üks kevadesaadetisi õpetajatele oli:

SÜG100 IDEETAMISE TULEMUSED. Vahekokkuvõtte 11.03.2019. **Tumedas on tehtu.** Idee taga olev arv näitab esitajate hulka.

1. SÜG100 meened (**märgid, teklid**)/tänukaardid/sokid/**šokolaad** 19
2. Kooliesised lillepeenrad SÜG100 vääriliseks /istutada 100-kujuga kevadlilled 15
3. Vilistlaste kabaree 9; **Vilistlaste bridžiturniir**
4. **SÜG100 ball 9 + Gümnaasiumi SÜG100 ball**
5. **Suur sünnipäevatornt** 9
6. Ajakapsel maha matta 9
7. **Viktoriin kooli ajaloost** (segavõistkonnad) 9 (**oli põhikoolile**)
8. Aastaringelt vilistlasi klassijuhatajatundidesse 9
9. Välijõusaal 9
10. Saja lennu näitus – fotod, vihikud, päevikud, tunnistused, riietus ... 9
11. **Ajalookonverents SÜG100** 8
12. Varikatusele LED-idega SÜG100 8
13. **Sünnipäevaaktus aulas** 7
14. Palju **meediakajastusi** 7
15. Tõrvikutega rongkäik 15. jaanuar õhtul 7
16. SÜG100 muusikal 6
17. Kuulsate vilistlaste kontsert 6, **Ivo Linna ja Antti Kammiste kontserdid**
18. Ainetevaheline teatejooks 6
19. SÜ100 meenutuste pildi/jutunurk igas SÜG-Pressis 6
20. SÜG100 film 100 minutit 6
21. Artiklite sari SÜG100 maakonnalehtedesse 6
22. Luua SÜG100 tants SÜG100 laulule 5
23. SÜG100 videos jäädvustada kõik kooli inimesed 5
24. **SÜG100 nädalal sööklas õpilaste lemmiktoidud** 5
25. 100 uut asja kooli ümbrusesse 5
26. Istutada 100 puud või taime 5
27. Õuesõppeklass võiks olla kingitus vilistlastelt 5
28. Kevadkontsert kümnendike kaupa 5
29. SÜG –i naljade kogumik 5; **pildiraamat „100 haikut SÜG-i 100. sünnipäevaks“**
30. Õpetajate teatrietendus 4
31. Grupitöödena videod SÜG100 4
32. Taaskasutuspäev 4
33. Raamatukokku 100 uut raamatut 4
34. Igale klassile aastaesmärk – 100 heategu 4
35. 100 väljapaistvat vilistlast 4
36. Koolikellale 100 erinevat muusikat vilistlaste muusikavaramust 4
37. Tagasi kooli – 100 vilistlast tundidesse rääkima 4
38. Tund sule ja tindiga 4
39. **Ilutulestik** 4
40. 100 km matkamist 3

41. Vilistlaste-loomajate tööde näitus 3
42. Heategevusüritus väljaspoole maja 3
43. Kõikide lendude lõpupiltide näitus 3
44. SÜG-i rahvaluule kogumine 3
45. **SÜG100 ajalooliste fotode näitus 3**
46. Terve kooli 100m ööjooks 3

Mulle endale jäid möödunud õppeaastast kõige rohkem meelde (mitte pingereas):

- ajaloolise fotogalerii loomine kooli välisseintele;
- hariduskonverents SÜG100;
- SÜG100 ballid nii gümnasistidele kui koos Ivo Linna ja tema ansambliga õpetajatele, töötajatele, lastevanematele ja vilistlastele;
- juubeliaktused rekordtordi ja šokolaadidega ning kooliteklite kinkimisega kõigile töötajatele;
- esialgsed tulemused riigieksamitest näitavad ka enam-vähem sama taset aastatagusega – seega õnnestuks oma kvaliteedilt ehk taas korrata koolide edetabeli eelmisel aastal saavutatud kümnendat kohta.

Loomulikult tegelesime ka juba 2021. aastal algava kooliremondiga ning kasvamisega põhikooliks.

Õppeaasta 2019/20 põhieesmärgiks saabki KASVAMINE PÕHIKOOLIKSI.

Järgmistes peatükkides õppeaastast 2018/19 aga juba valdkonnajuhtide pilgu läbi. AITÄH NEILE KÕIGILE!

Siin aga veel valik esmaspäevastel pedkõnelustel räägitust ja koolilehes kirjutatust ning lõpuaktuste kõned, mis peegeldavad kindlasti ka õppeaasta olulisemaid märksõnu ...

HÄÄD JUUBELIAASTAT!

Taas on käes 1.september – kellele elu esimene koolipäev, kellele üks paljudest, kellele viimane siin koolis. SÜGi pere on taas koos – vahetagem siis suvemuljeid ja uurigem, kuidas me ise muutunud oleme.

Kui eelmise õppeaasta tähtsaim märksõna oli EV100, siis selle veel jätkudes saab uueks tähtsaks SÜG100. Kuidas me seda aastat veedame, kuidas tähistame ja kuidas meelde jätame, on meie kätes. Oma riigile kinkisime eelmisel aastal väärrika luuleraamatu „SÜGi õpilaste 100 luuletust meie kalli kodumaa sajandaks sünnipäevaks“ ja filmi „Sada ilusat eestikeelset sõna“. Aula seinale said meie kõigi õpilaste riigisünnipäevasoovid. Tegime muudki – oma riigi väarikat juubelit suutsime väga väarikalt tähistada. SÜG100 on andnud meile juba kooli siseterviseraja ja ühiste ajurünnakute tulemusena loodame algavat juubeliaastat piisavalt väärtustada.

Taas on meie õpetajaskond kasvamas kümnekonna võrra ja jälle avame kolm esimest klassi. Oleme kasvamas igas mõttes – ka põhikooliks. Ehk võikski selle mõttega tõsisemalt tegelema hakata ja endile väljakutseks võtta.

Kallid õpilased ja õpetajad, lapsevanemad ja vilistlased, kõik meie sõbrad!

Kena algavat SÜG100 – aastat! Õppigem ja õpetagem juubelivääriliselt – kahed kolmedeks, kolmed neljadeks, neljad viiteks!

SÜG100 JUKULAAGRIS

Jukulaagri aura 29. augustil tundus kuidagi äärmiselt positiivne – nii abiturientide kui kümnendikega suheldes. Koolijuhiga kohtumistel saab alati räägitud minu õpiaastatest samas koolis pool sajandit tagasi, aga olulisimaks pean rühmatööde tulemusi.

Mida siis uued kümnendikud gümnaasiumiaastatelt ootavad? Loe järgmisest koolilehest. Aga ühistööna loodud kümnendike sünnipäevaluuletus SÜG100 minu valikutega ja kokkupanduna on järgmine:

Kui ma SÜG-i sisse sain, sain ma emalt mitu paid,
sest SÜG-il aastaid kokku sada ja seljataga pikk on rada.

SÜG-i elu puhas rõõm, sada magamata ööd,
Sada tegemata tööd ja siin me oleme, unistuste lõõm.

Suurepärase haridus,
Ülim õppimise agarus,
Geniaalselt teistest ülevam – Saaremaa Ühisgümnaasium.

See luuletus on koolile, tänutäheks hoolele.
Palju õnne sünnipäevaks! Jätkugu rõõmu uueks sajaks.

Palju õnne SÜG – oled juba sada.
Võta veel üks koogitükk, kõrvale joo kama.

Täis saanud sada aastat. Mälestusi palju kaasas.
Naerusuil kord siit ma lähen, koolihümn on kulund pähe.

Üle Saaremaa madalate majade kõrgumas kool, kus iga inimlapse eest kantakse hoolt.
Juba sada aastat mälestusi ja sooje käepigistusi.

Saarel kadakate vahel üks tore kool, seal rõõmu jagub igal pool.
Neid valitseb üks vahva äss, kel peas on imekaunis päss.
Sel koolil varsti sünnipäev – sada möödud imeväel.
Nüüd me koos kõik kooki sööme, laulame ja lulli lööme.

SÜG saab sada, las jätkub see jada.
Mu juured ta pinnas, ta lugu mu rinnas.

Nii need uued arvavad ja neil on ees veel kolm aastat. Küllap nad teavad, et on viimased praeguse SÜG-i lõpetajad. Hoiame neile põialt – tegelikult ehk lausa kämmalt. Eks igaüks aegade süüglastest saa oma südamesse oma luuleread oma tunnetest talletada. Ja aeg on käes, et lihtsalt meenutada ja meenutada või olla õppides õnnelik. Algas juubeliaasta. Elagu SÜG!

TAAS ENESEHINDAMISEST

Viimases Õpetajate Lehes sai lugeda, et nüüdsest on võimalik e-koolis ka õpilastel anda hinnanguid õpetaja tööle. Selline uudne lähenemine tekitab kindlasti vastakaid arvamusi, õlakehitusi, emotsionaalseid reageeringuid ja küsimusi. Mis see annab? Miks üldse? Kuivõrd

oleks tegu ausa tagasisidega? Kas õpetaja peab nüüd püüdma meeldida ning ohverdama rohkem või vähem nõudmise ja pingutamise kvaliteedi? Jne, jne ...

Ülikoolides on juba palju aastaid korjatud üliõpilaste hinnanguid õppejõududele. Tean juhtumeid, kus nende põhjal on ka õppejõude lahti lastud. Aga kas soovitu on ikka adekvaatne või on segavaid tegureid liiga palju? Kuuldavasti on Tartu Ülikoolis plaanis üle minna sellele, et üliõpilane hakkab hindama enda tegevust ja arengut ning see saabki tagasisideks õppejõule. Samas ei saa see olla anonüümne ja kursuse lõpus. Korrektiive peab olema võimalus teha võimalikult kohe.

Nii umbes viisteist aastat tagasi sai kirjutatud üks poolteaduslik artikkel „Enesehindamine enesehindamises“. Järgnevas mõned lõigud sealt:

Nii nagu organisatsioon saab areneda eelkõige tänu pidevale enesehindamisele, on ka õpetaja arengu võti enesekontrolli pidevas kasvus. Me kõik teame, et peame end pidevalt analüüsima, kuid kui sageli me seda tegelikult teeme?

Õpetaja enesehindamise arendamiseks on kooli metoodikanõukogu koostanud enesehindamisalase küsitluse, kus keskendutakse järgnevale:

- minu põhilised eesmärgid käesoleval õppeaastal ja nende täitmine;
- minu poolt õppeaasta jooksul koolis tehtud tööd (koormus, ühiskondlikud ülesanded, osalemine töörühmades jne);
- tegevus väljaspool kooli (ühiskondlik töö, hovid, palgaline töö jne);
- minu tulemuslikkus käesoleval õppeaastal (olümpiaadid, tasemetööd, konkursid, võistlused, eksamid, õppetöö kvaliteet klassiti);
- erilised õnnestumised metoodika vallas;
- koolitus ja muud enesetäiendamisevormid aasta jooksul;
- õppeaasta üllatuseks oli;
- minu probleemid sel õppeaastal olid;
- ettepanekud ja ideed koolielu ladusamaks muutmiseks (ka piasjad, eelkõige enda jaoks);
- eelnevalt järelduvalt ja kooli üldeesmärkidest lähtuvalt minu eesmärgid järgmiseks õppeaastaks.

Küsimused näitavad õpetajale, mida kool tähtsustab ja mille vastu huvi tunneb. Juhtkond saab täidetud ankeetidest tõhusat lisainformatsiooni kooli arendustegevuseks. Koolijuhina peab käesoleva töö autor siiski kõige tähtsamaks enesehindamisprotsessi ennast e enese töö üle mõtisklemist ankeetide täitmisel.

Töös on püütud siiski teha ka mõningaid järeldusi 45 õpetaja viimase kolme aasta eneseanalüüsist.

Tabelis 1 on näha 5-pallisüsteemis antud keskmised hinnangud oma erinevatele töövaldkondadele.

Tabel 1. Hinnangud erinevatele töövaldkondadele

	2002	2003	2004
Tunnidistsipliin	3,8	3,8	3,9
Konfliktidega toimetulek	3,7	3,5	3,6
Kriitikaluvus	3,2	3,3	3,3
Ühtsete nõuete täitmine	3,7	3,7	3,7
Lojaalsus koolile	4,2	4,2	4,2

Loovuse kasutamine õppetöös	4,0	3,9	3,9
Vastuvõtlikkus uutele ideedele	3,8	3,8	3,9
Tundide metoodiline mitmekülgsus	3,5	3,6	3,5
Õpilaste õpioskuste kujundamine	3,6	3,6	3,7
Oskus puhata ja lõõgastuda	2,7	3,0	3,1

On väga hea, et lojaalsust koolile nii kõrgelt hinnatakse. Juhtkonna jaoks on vajalikeks signaalideks kriitikataluvuse ja puhkamisoskuse madalad näitajad.

Kahju, et ligi kolmandik õpetajaid ei osanud välja tuua oma õnnestumisi metoodika vallas. Üks õpetaja kirjutas koguni, et head tulemused on neil õpetajatel, kes teevad tõsist tööd, mitte ei mängi ega eksperimenteeri. Kahju, et neljandik õpetajaid ei osanud midagi kirja panna õppeaasta üllatusena. Probleemidena nähti põhiliselt enda oskamatuses või ülekoormatusest tingitud stressi.

Õpetaja pidev enesehindamine on kooli enesehindamisprotsessi tähtsamaid osi. Kooli roll on oma õpetajaid sellele suunata ja selles koolitada. Saaremaa Ühisgümnaasiumis praegu kasutatav õpetaja eneseanalüüsiküsimustik suunab õpetajat analüüsima oma tegevust lõppenud õppeaastal ja annab juhtkonnale väärtuslikku informatsiooni nii igast õpetajast kui ka kogu kooli arengupotentsiaalidest ...

Taas tänapäeva. Ajad on muutunud ja koos nendega õpikäsitused. Uus tulija on kaasav hindamine ja selle tegelik kasutamine. Kas lapsed peaks kodus ka oma vanematele hindteid panema hakkama ja nädalalõppudel sotsiaaltöötajatele saatma? Kas sõpradega ühist saunaõhtut tehes peaksime järgmisel hommikul ka üksteisele hindteid saatma? Mis hindteid elule üldse panna saab ja mis siis saab ...

Tegeleks õige iseenda ja enesehindamisega ning juhiks ka oma õpilased sellele teele.

ÕPETAJA ÕNN

Õpetajatepäeva gala järgselt on paslik vahendada ka meie 5. oktoobri direktori Karl-Alder Kuivjõgi uuringut õnne teemadel. Mina pakkusin välja küsimused, tema küsitles abituriente ja tegi kokkuvõtteid:

Mis abituuriumi arvates meie õpetajaid koolis õnnelikuks teeb?

Abituuriumi arvates loeb õpetajatele ka seltskond palju. Nad arvasid, et töökaaslased kui sõbrad on väga oluline faktor, nii saab ennast vabamalt tunda. Muidugi on olulised ka õpilased, kes töötavad tunnis kaasa, on õpitahtelised, kes esitavad töid õigeaegselt, käivad korralikult tundides kohal ja kellel on sees korralik kooli- ja ühtekuuluvuse hing. Peale selle meeldib neile heade hinnete panemine ja eriti kui neid palju on ning kui juhtub parajasti nii, et neid on vähe siis on ikkagi olemas need targad õpilased, kes hoiavad kooli mainet üleval. Neile meeldib, et reedeti on vähem tunde ja nad saavad varem koju minna, kusjuures veel õnnelikumaks teeb asjaolu, et nad jätavad oma kohustused kooli ning siis saab pedagoog kodus vaba olla. Muidugi üks peamiseid õnneallikaid on moodne kohvimasin, mis on õpetajate toas ning see viib õpilaste tekitatud pahameele eemale.

Mis abituuriumi arvates meie koolis õnnelikuks teeb?

Tundub, et abituuriumi teevad õnnelikuks peamiselt inimesed ja keskkond, kes/mis nende ümber on. Mitmel korral oli mainitud lennukaaslasi, sõpru, toredaid õpetajaid ja jukusid. Peale selle peeti meeldivaks turvalist klassiseltskonda, ühtset suhtumist ning võitlusvaimu. Paljude

arvates teevad koolielu mõnusamaks ja lõbusamaks kõiksugu õppevälised tegevused nagu näiteks kabaree, juhuslikud loengud ja kontserdid, kooliolümpia, sügisjooks, näiteringid, rahvatants, SÜG vs KG võistlused ja muud traditsioonid. Kuna nad on lõpuklassis, siis osad märkisid ära, et neile meeldib olla kõige vanem, millega kaasneb ka see, et suur töö on tehtud ja vähe jäänud. Selja taga on vinged mälestused! Muidugi on ka neid kes käivad koolis söögi pärast ning eriti seda veel nüüd, kui prae kõrvale saab ka magustoitu võtta.

Sellised on siis 101. lennu mõtted abituuriumi ja õpetajate õnnest.

EELKOOLI LASTEVANEMATE TAGASISIDEST

Selleaastases eelkoolis alustas 16. oktoobril 78 last. Tosin ankeeti andsid teada, et võib-olla laps siiski ei tule aasta pärast meie kooli, ülejäänud lapsevanemad soovisid oma lastega aga igal juhul jätkata SÜG-is ka aasta pärast. Edasises tagasisides tuli lõpetada lauseid, millest järgnevas ka väike ülevaade enamsõnastatud arvamustest:

Saaremaa Ühisgümnaasiumis hindan eriti...

Traditsioone, kõrget õppetöö kvaliteeti, õppimise nõudmist ja väärtustamist, õpikeskkonda ja õppemeetodeid, et lapsed saavad siit hea hariduse, häid õpetajaid, kõrget mainet, väärtushinnanguid, kooli korda, koolivormi olemasolu, huvitegevust, kogemust, hindamissüsteemi, turvalist keskkonda, avatust ja ausust, edumeelsust, sõbralikkust, koostööd õpilaste ja vanematega, tulevikule positiivselt mõjuvat rangust, hoolivust ja laste märkamist, rahvatantsu, omaenda kogemusi, sugulaste soovitusi, ühtsustunnet, probleemidega tegelemist ja KiVa, kodulähedust.

SÜG Eelkooli tuln sellepärast, et...

Laps tutvuks kooliga, soovin lapse igal juhul siia kooli tuua, laps soovib ise just sellesse kooli tulla, teised lapsed juba käivad siin ja on väga rahul, tuttavad kiidavad ja soovivad, last harjutada kooli ja õpetajatega, näha kaasõpilasi, laps ilmselt määratakse siia, oleksin soovinud siin ise õppida, olen ise siin õppinud, SÜG-i eelkooli tegevust on tutvusringkonnas väga kiidetud.

Kui peaksin kirjutama, miks ma võib-olla oma last siiski siia ei pane, siis...

Neid põhjusi ei ole, esimene laps käib teises koolis ja logistika läheb keeruliseks, suur kool ja suured klassid, sportimisvõimalused on ehk väiksemad, mind on hirmutatud külajuttudega rangest distsipliinist ja suurtest nõudmistest, kui laps tõesti tahab teise kooli minna.

Oma lapse õpetajatelt ootan eriti...

Lastesse individuaalset suhtumist, professionaalsust, rõõmsat meelt, heatahtlikkust, avatust ja ausust, hoolivust, kannatlikkust, loovust, sõbralikkust, abivalmidust, tagasisidet, konkreetsust, tarkust, häid suhteid, võrdset kohtlemist, järjepidevust, vajadusel ka valjemat sõna.

Kui mu laps õpib siin, siis lapsevanemana...

Olen väga uhke, olen õnnelik, olen huvitundev ja toetav, aitan igati kaasa, teen õpetajaga koostööd, osalen kooli tegemistes, hakkam koos lapsega õppima, saan olla kindel lapsele hea hariduse saamises, soovin lapse kooliminekut igapäevase rõõmuga.

Täna meeldis mulle ...

Kõik, soe ja lõbus vastuvõtt-rõõmsameelsed õpetajad, tutvustus koolist, sarnased väärtused lapse kasvatamisel, direktori lustakus-avameelsed näited-kõne-maailmavaade-nõuanded-jutt lugemise olulisusest, põnevad ja elulised näited, naerimine ja huumor, vaba õhkkond, lapse õhin siia tulla, lapse positiivne emotsioon, humoorikad vaheklipid.

Tahaksin veel öelda, et...

Oli tore õhtu, oli kena oma vana kooli näha, SÜG on vahva kool, oli huvitav, mu laps ootab juba ammu kooliminekut, see kool on ülilähe, nüüd ma enam ei usu jutte väga rangest koolist, õpetaja õnnelikkusest sõltub ka õpilase õnnelikkus, ärge kalduge teelt kõrvale, aitäh huvitava

ja lõbusa eelkooli korraldamise eest, jään põnevusega ootama järgmist kohtumist, loodetavasti suudate kummutada laste närvikava kannatamise maine, soovin oma lapsele just seda kooli.

Suur tänu vastuste eest ja kena eelkooli jätku. Proovin meie ühise õpikooli juhtidega saada kokkulepet kohtumiseks lapsevanematega iga õppepäeva algul kuni kümneks minutiks, sest küllap neid küsimusi ajapikku ikka tekib ja küsimise julgus suureneb. Kirjalikus tagasisides soovis üks lapsevanem koolihommiku hilisemat algust ... Saame rääkida, aga esimene soovitus oleks varasem une algus e kui mina algkoolis käisin, pidin hiljemalt kell üheksa voodis olema.

Igal juhul tulevad teie lapsed ühe-pere-tundega kooli, sest arvamusküsitlused 5.-12. klassidele näitavad juba palju aastaid kõige kõrgemaid hinnanguid just ühtsustundele. Pea sama kõrgelt on õpilaste poolt väärtustatud ka meie kooli traditsioone, häid õpetajaid ja õpilaste arengut.

KAKS KUUD KÜMNENDIKUNA

Allolevas saab lugeda uute kümnendike juba traditsioonilisi tähelepanekuid muutustest iseendis ja ümbritsevas elus.

Ainuüksi kooli vahetus on juba suur muutus elus. Peale esimest veerandit tunnen ennast õnnelikumana kui varem. Lisaks sellele olen muutunud palju sotsiaalsemaks kui varem olin.

Õe käest küsides, kuidas ma tema pilgu läbi muutunud olen, näeb ta mind varasemast rõõmsamalt ning olen hakanud palju rohkem naeratama... Naeratades muutuvad mõtted ilusamaks ja tunnen ennast avatumana. Kindlasti muudab see ka teiste vaatepilti minust soojemaks ja sõbralikumaks.

10. klassi astumine on muutnud mind palju täiskasvanulikumaks... Riietun igapäevaselt viisakamalt ja mõtlen oma väljanägemise peale. Seda tunnet tekitavad ka kindlasti ülikondades viisakad klassivennad. Seda tunnet võimendab, kui algklassiõpilased koridorides mööduvad ja sulle alt ülesse vaatavad. Tunnen ennast kui eeskujuna. Mäletan hästi, kui ise käisin algklassides ja kuidas mina gümnaasiste vaatasin, et ka mina olen kunagi nii suur.

Koolikoormusega harjumine on mul veel käsil. Vahepeal tõesti ehmun töökoguse peale, kuid siis üritan aega maha võtta, läbi mõelda, millises järjekorras mida teha ning loota, et jõuan enne uue päeva algust valmis. Õnneks on mul toetavaid sõpru, kes aitavad mul maha rahuneda ning tuletavad meelde, et esimene poolaasta on kõigil raske.

Õppimine on tüütu ja raske – see on esimene müüt, mille ma enda jaoks murdsin. Põhikoolis näis kodutööde tegemine alati kui vabal ajal tuju allasuruv raskus, millest ma ei suutnud kunagi täielikult lahti saada. Tihti öeldi, et ma pean õppima vaid endale, kuid oli loomulik, et õppisin vaid selleks et põhikool lõpetada ja vanematele ning õpetajatele meele järgi olla. Gümnaasium pole aga kohustuslik ja ma pean ise otsustama, kas ma tahan siin jätkata või mitte. See annab juurde motivatsiooni ja energiat... Olen kahe kuuga saanud parajasse õppimise rütmi ja endalegi imestuseks leidnud, et asjad saab pähe ka ilma paanika ja allaandmiseta.

Suureks abiks on olnud ka kõne ja väitluse tund, mis sundis mind oma mugavustsoonist väljuma ning julgemalt arvamust avaldama.

Ma ei proovi muljet jätta, nagu minu põhikooli klassikollektiiv oleks koosnenud tööpõlгурitest ja huligaanidest. Ma lihtsalt väidan, et minu praeguses klassis on palju rohkem selliseid inimesi, kes ise oma arendamisest huvituvad. Tänu sellistele inimestele tunnen ma tahet

nendega sammu pidada. Septembri ja oktoobri jooksul on minu motivatsioon õppida kindlasti kasvanud.

Olen viimasel ajal kaotanud järjest rohkem huvi mängude ja tühiste ajaviidete vastu, mis ei anna mulle uusi mõtteid ega arenda minu iseloomu. Suure osa ajast viidan rääkides erinevate inimestega täiesti eri paikadest ja eri arusaamadega maailmast – nõnda püsib minu vaade maailmale mitmekülgsena.

Gümnaasium on suutnud mulle vaid ühe perioodiga selgeks teha, et ma pean olema võimalikult produktiivne. Tühja töö jaoks aega pole. Ma võin ju kogu aeg tööd teha, kuid kogu see töö peab olema ka töö, mida on vaja teha. Energia ülejääk on asi, mida mina sel aastal ei näe, nii et seda tuleb hoida.

Avastasin just, et ennast tegevuses hoides ja erinevate hobidega tegeledes jõuan rohkem. Meie gümnaasiumis on mitmeid õpilasi, kes õpivad hästi ning ka heade hinnete hoidmise kõrvalt leiavad aega muude tegevuste jaoks. Varem ma ei mõistnud, kuidas suudab keegi kogu aeg sellist tööetikat hoida, kuid nüüd õpin, et ka ise olen edukam, kui mul on rohkem kohustusi, mis mind rakkis hoiavad.

Selle kooliaasta alguses olen ma end suunanud eneseteadlikkuse poole. Ma pean end paremini mõistma, et rohkem saavutada... Kui ma ennast ei tunne, siis ei saa ka keegi teine mind tegelikult tunda.

Ma võin kindlasti väita, et olen viimase kahe kuu jooksul ühiselamus elades muutunud iseseisvamaks, kuna oma asjade eest pean nüüd täielikult ise hoolt kandma. Samuti olen õppinud rahaga paremini ümber käima, kuna pean iganädalaselt omale ise toitu ostma... Tegelikult on ühiselamus üsna lõbus elada, kuna kaaselanikud on toredad...

Kokkuvõttes tahan öelda, et oma mugavustsoonis olla võib olla küll väga mõnus, kuid sealt välja tulemine muudab elu hoopiski põnevamaks ning olen uhke, et olen end selle paari kuuga kõvasti ületanud. Võib öelda, et elu algab seal, kus lõpeb mugavustsoon.

Tere tulemast pärisellu, kallid kümnendikud. Teie mugavustsoon asub veel paljude aastakümnete kaugusel. Põnevat ronimist igas mõttes!

VALIK ÕPETAJATE RÕÕMULUGUSID

Nädalavahetusel esinesin ühel õpetajate rõõmu teemalisel konverentsil ettekandega „Saaremaa Ühisgümnaasiumi õpetajate õnnepisarate saladustest“. Muu hulgas kogusin selleks õpetajatelt neid rõõmustanud lugusid. Kimbukest neist saab lugeda alljärgnevas.

Mul tuli pisar silma kui õpetajate päeval oli ajalehes artikkel, kus inimesed meenutasid oma esimest õpetajat ja üks minu õpilane kirjutas, et tema mäletab oma esimest õpetajat, kes oli nii ilus, nii sõbralik, nii särasilme, et iga päev kooli minnes oli temal pidupäev.

Vene keelt õpetades oli vanasti õpetamine mängides, suuline osa. Mul oli alati kaasas üks korv, kuhu panin iga kord vastavalt teemale mänguasju, toidunõusid jne. Aastaid hiljem on õpilased öelnud mulle, et nad ootasid põnevusega vene keele tundi, sest neid alati huvitas, mis täna korvis on ja keele õpetamine oli neile kui põnev mäng.

Noormees, kes kolmel aastal kõik perioodihinded oli saanud kätte järelvastamistega, kes virises pidevalt, saabus lõpuaktusele 13 valge roosiga.

Viimases tunnis abituuriumiklass esitas hüvastijätuks laulu, mille sõnad olid kirjutatud minu traditsioonilisi väljendeid kasutades ja tekst kingiti mulle raamitud kujul.

Koridoris tuli vastu täiesti võõras algklasside poiss ja küsis rõõmsalt: "Õpetaja, kuidas läheb, kas Sul on kõik hästi?"

Minule meenub aastaid tagasi lõpetanud 12. klass, kes viimases tunnis kinkis mulle sõbrapäeviku (olid kunagi algklassides moes, tuli kirjutada enda kohta – nimi, vanus, hobid, lemmiktoit, lemmikraamat, lemmiksaade jne.), kenasti iga lapse kohta täidetud, fotod juures. See oli ilus hetk. Või üks teine lend, kui läksin järjekordsele lapsehoolduspuhkusele, kinkisid mulle suure kaisukaru.

Alustasin tööd väikeses alevikus. Oli esimene lastevanemate koosolek. Vanemad saabusid, mõni otse töölt. Riituseks olid dressid, kummikud jne. Mina olin soengus, kostüümis, kotsakingades. Järgmisel koosolekul juhtus nii, et hakkasid saabuma pidulikult rietatud vanemad. Ma olin nii tänulik, et minu eeskuju mõjus.

Kas nüüd just pisar silma aga on tore kui hilisel õhtutunnil töölt tulles peatub sinu kõrval auto ja hõigatakse, õpetaja istu peale, ma viin su koju. Või kui juhuslikult kohtudes soovib endine õpilane sulle pikalt oma elust rääkida ja on näha, et see pole lihtsalt viisakus.

Kevadel lõpetasid minu õpilased taaskord gümnaasiumi ja meilile laekus armas kiri. Praegugi lugedes, valguvad mu silma pisarad ....

Tere Õpetaja...

Pakkides oma kodus asju, et edasi liikuda vastu uutele väljakutsetele, leidsin üles oma algklasside vihikud, mille Teie mulle kinkisite 9. klassi lõpul, tuli mulle meelde minu päris esimene õpetaja – Teie. Sattusin Teie juurde just siis, kui olin kõige haavatavam, millest tulenes mu keerukas iseloom juba üsna noores eas. Olenemata kõikidest raskustest, mis minuga esines, olite Teie alati olemas ja seda ka hiljem, kui enam mind ei õpetanud. Nüüd tagasi vaadates kogu oma kooliteele, jääte kõige eredama õpetajana meelde just Teie. Õpetasite mulle peale koolitarkuse ka austama teisi, uskuma iseendasse ning samuti tegite minust ka palju tasakaalukama inimese oma alati heade sõnade ja särava naeratusega. Täna, kui mina juba lõpetan keskkooli, on Teie käe alt tulnud juba kaks toredat lennutäit noori inimesi. Minu õnnesoovid Teile!

Tahan Teile öelda kogu oma südamest aitäh selle eest, mida mulle eluks kaasa andsite!

Asendasin terve tänase päeva oma haigestunud kolleegi. Andsin eksprompt tunde klassidele, kellega kunagi varem kohtunud polnud. Kaheksanda klassi tunni lõpus tuli üks noormees ligi ja pistis tänades käe pihku. Midagi sellist pole varem juhtunud! Tuju läks heaks.

Tulen hommikul kooli ja 1. klassi noormees kohe uksele vastas küsis, miks meie reedene tund ära jäi. Vastan talle, et kuna neil oli vähem tunde kui tavaliselt, siis oleks ta mind kaks tundi ootama pidanud. Tema vastu: "Ma olen nõus su tundi ka terve öö ootama!".

Mul on üks väike lugu, kuidas meelitasin gümnaasiumiealisi noormehi mõnda raamatut lugema. Nimelt oli vabas valikus lugeda üks raamat Kadri Kõusaarelt või Andrus Kivirähalt jne. Ja ühel hommikul saabus õpetajate tuppa noormees ning ütles mulle: "Teate, õpetaja, küll

on hea, et te soovitasite lugeda "Kolmandat printsessi" – ma lugesin selle täna öösel läbi ja nüüd ma hakkam naistest aru saama ...".

Minu esimese lennu kamp tüdrukuid on mu koduakna taga ja kutsuvad mind välja. Tule meiega linna peale jalutama (tšillima). Minu küsimuse peale: „Kas te oma emad kutsute ka kaasa?“, sain vastuseks: „Ei, muidugi mitte, nad on nii vanad!“ Ma ütlesin neile, et olen teie emadega ühevanune, kuid seda nad ei suutnud uskuda. Õhtu lõppes pannkookide küpsetamise ja söömisega meil. Linna peale siiski ei läinud.

On matemaatikatund. Kevad. Järsku keset vaikset nohistamist küsib üks natuke kraade poiss: „Kuule, õpetaja, kas sa kuivatatud särge tahaksid? Ma käisin isaga kalal ja meil on neid väga palju. Ma toon sulle!“ Hakkasin laginal naerma, sest see oli nii ootamatu ja vahetu. Järgmisel päeval nohisime klassis kuivatatud särge.

Oli tavapärase jõuluõhtu, kirikus ja kalmistul käidud, jõulupakid kuuse alt üles leitud, kõht head-paremat täis. Istume jõulupu juures ja tuletame meelde vanu jõulukombeid. Äkitselt on kuulda õuest vaikset laulu, mis muutub üha tugevamaks. Kui uksele jõuame, on õues kümnekond lauljat, kasukakraed-mütsid silmini (on külm jõuluõhtu). Loomulikult on meie kohmetus esialgu suur. Kuulame ära mitu imeilusat jõululaulu. Kutsume lauljaid tuppä, kuid nad keelduvad viisakalt. Soovivad vaid häid ja rahulikke jõule. Palusin siis külalisi oodata ja tõin neile piparkooke ja komme. Ja läinud nad olidki. Terve õhtu oli ääretult hea tunne, nii meie oma perele kui ka külas olnud peretuttavatele. Pisut kripeldama siiski jäi – kes nad ikkagi olid, kust tulid, kuhu läksid. Alles mitukümmend aastat hiljem selgus ühe juhusliku vestluse käigus, et külas olid käinud mu enda õpilased. Kes, ei tea tänaseni. Saan aru, miks nad tookord ei tahtnud endast märku anda – see oli aeg, kus kirikus käimine oli veel taunitav. Ju siis minu lapsed ei tahtnud mulle sekeldusi teha – nad ju laulsid meile imeilusaid kirikulaule. Nüüd hiljem olen mõistnud, et ehk ongi hea, et ma ei tea, kellega oli tegemist. Lihtsalt üks ilus mõistatuslik jõuluõhtu on jäänud meelde, mis tuleb igal jõuluõhtul ikka ja jälle meelde. Olge te tänatud, kes selle üllatuse tegid!!!

Neid lugusid oli palju ja veelgi rohkem on hingemällu talletunud rõõmsaid hetki meie kõigi sees. Kätte jõudnud pikkadel ja pimedatel õhtutel tasubki enesesse vaadata ja leida juba ehk ammu unustatud õnneallikaid. Kuna teame, et jagatud rõõm on topeltrõõm, siis tasub oma leitud ka teistega jagada.

MIS MEIST SAAB ...

Õpetajate Lehte on alati huvitav lugeda ja seda soovitan ka kõigile, kes kuidagi kooliga seotud. Reedeti ilmuvast lehes oli viimati üsna kurbi lugusid. Püüan neist mõnda siin refereerida.

Priit Pärnapuu „Noored kipuvad pigem põllumeheks kui õpetajaks“.

Suurte graafikutega loost maalitakse üsna kole pilt lähituleviku õpetajate tegelikust tasemest. 2016. ja 2017. aastal gümnaasiumi lõpetanute edasist haridusteed jälgides saab kurvast nentida, et meesõpetajate juurdekasvu meie riigis praktiliselt ei teki ja ka tulevaste naisõpetajate keskmiste lõpuhinnete tase on pigem madal. Vähemasti arstiabi tundub olevat kindlates kätes, asi seegi ...

Priit Pärnapuu annab ise oma suure loo kohta käiva arvamuskäsitlusega „Kingsepal pole kingi“ tabava hinnangu kogu probleemile ja see teeb pildi veel hullemaks ...

„Õpetaja, kelle tunnistuselt vaatavad vastu kolmed, kõlab kui ahelsuitsetaja, kes hõljuvate suitsurõngaste puhumise vahele räägib suitsetamise kahjulikkusest. Ma kujutan küll ette,

kuidas endine vang on õige inimene rääkima seaduskuulekuse mõistlikkusest. Samuti tundub omal kohal olema endine narkomaan, kes kutsub üles narkootikume vältima. „Täitke seadust ja ärge kasutage narkootikume, muidu ootab teid samasugune saatus kui mind!“ saavad nad kasvõi kooris öelda. Katsuge vangi või narkomaani rollis kujutleda madala keskmise hindtega õpetajat. „Õppige paremini, muidu ootab teid samasugune saatus kui mind – teist saab õpetaja!“ See, kes räägib õppimise ja hariduse olulisusest, peab olema seda ka ise oluliselt pidanud.“

Jaak Sarapuu „Elava sõna maagiline jõud“ klaarib nutielust tingitud sõnavaesuse varjukülgi ja püüab elavat sõna taas tähtsustada ...

„Mõelgem, küllap igaüks meist on saanud tunda elava sõna maagilist mõju. Toon paar näidet isiklikust elust. Pärast ülikooli lõpetamist alustasin tööd õpetajana. Enne tööleasumist lausub mu ema: „Poeg, pea meeles, ole lastele hea ja mõistev. Ära unusta, nad on lapsed. Mõttele, sa oled ise olnud ka laps.“ Iseenesest ju lihtsad ja tavalised sõnad, kuid need vaikselt ja otsekui paluvalt öeldud sõnad jäid mällu. Alati, kui õpilastega oli probleeme, kumisesid peas ema sõnad.“

Üle mitme aastakümne läks ta taas kooli – seekord lühikeseks ajaks asendusõpetajaks. „Kooli ruumid olid muljetavaldavad: avarad koridorid ja klassiruumid ehk ainekabinetid, maitsekad värvitoonid, igas ainekabinetis arvutid, suur ekraan, kohtvõrk. Ja sinna, valgusküllasesse ja moodsa tehnikaga varustatud klassi, ilmusid raskete koolikottidega, ninad nutitelefones, kuidagi tülpunud nägudega õpilased. Nad heitsid otsekui põlgusega oma rasked seljakotid põrandale, õngitsesid sealt raamatud, vihikud ja pinali. Seejärel vaatasid mind kui piinajat. Tutvustasin end ja püüdsin hakata seletama uut teemat. Üks poiss tõstis käe ja ütles: „Õpetaja, meie eelmine õpetaja käskis uue teema õpikust lugeda ja siis töövihiku täita. Kui vihik täidetud, võisime telefonis surfata.“ Püüdsin ekraanile teemat käsitlevaid pilte kuvada. Nad peaaegu ei vaadanudki, vaid küünicasid oma käed nutitelefoni järele. Läkitasid üksteisele kirju ja mängisid arvutimänge. Kontrollisin paari õpilase töövihikut. Küsimustele, mis nõudsid fakte (aastaarve, nimesid jt), oli vastatud õigesti, kuid teiste küsimuste järel valitses tühjus.“

Mida teha? Kuidas kiirrongi peatada? Meie praeguselt PISA-troonilt saab vaid kukkuda ...

MÕTTEID PÄRAST HARIDUSKONVERENTSI SÜG100

Pea kõik arvamust avaldanud kuulajad on olnud väga tänulikud ja nende sõnumit saaks sõnastada lausesse „Just sellist konverentsi me olemegi kogu aeg tahtnud“. Kordusid sellised sõnad nagu huvitav, mitmekesine, nostalgiline, paljudele oma seisukohtadele toetust andev, hariv, tehnilise teostus Indreku poolt väga äge, armastuse ja hoolega koostatud konverents, ülevaatlik ja mõtlemapanev, Janne Nurmiku muljet avaldav kokkuvõte, ...

Kes ja millest ikkagi rääkisid? Kava toimus laitmatult e kõik olid terved ja olemas:

- Konverentsi avamine. *Viljar Aro* (57. lend), SÜG-i direktor
- Tervitus koolipidajalt. *Tiiu Aro* (52. lend), Saaremaa vallavolikogu esimees
- Eestikeelse hariduse mõte. *Mati Hint*, keeleteadlane ja ühiskonnategelane, Tallinna Ülikooli emeriitprofessor
- Haridus – õppe, kasvatus ja kogemuse ühtsus. *Ülo Vooglaid* (7 klassi 1949), sotsiaalteadlane ja poliitik, Tartu Ülikooli emeriitprofessor
- Gümnaasium kui Sampo teaduse- ja teadmistepõhise ühiskonna jaoks. *Margus Lopp* (50. lend), TalTechi orgaanilise keemia professor, akadeemik
- Milliseid noori tööturg vajab? *Triinu Putnik* (88. lend), Eesti Töötukassast lapsehoolduspuhkusel
- Õpilasteadus SÜG-s. *Indrek Peil*, SÜG-i aastaõpetaja 1994

- Mõistuse ja hinge haridus. *Rene Reinsoo* (68. lend), Kihelkonna koguduse õpetaja
- Muusikainstrumenti õppimise mõju õpilase arengule. *Laine Sepp* (48. lend), Kuressaare Muusikakooli õpetaja
- Kool, meedia ja vabadus. *Neeme Korv* (74. lend), Postimehe arvamustoimetuse juhataja
- Klassivennad jälle koos. *Raivo Maripuu* (74. lend), filmilavastaja ja produtsent; *Velvo Väli* (74. lend), Rakvere teatri juht ja näitleja
- Konverentsi lõpetamine. *Janne Nurmik*, esimest aastat SÜG-i õpetaja

Hea algus on pool võitu – maani kummardus Mati Hindile nii olulise teema käsitlese sügavuse eest. Tagasiside näitas, et publiku lemmikuteks olid Ülo Vooglaid, Mati Hint, Neeme Korv ja Triinu Putnik. Palju positiivseid „klikke“ said tegelikult kõik ja üldiste haridusteede kõrval oli hää aduda ka vilistlaste mõtteväljatuse kooliajast. Järgnevas kimbuke kõnetuspudemeid kuulajatelt:

- Iga probleem on võimalus
- Õppimiskirg kui käivitav motivaator. Kui sa teed midagi rõõmu ja kirega, siis ei ole sa väsinud
- Õppides ei saa me targemaks. Õppides saab teadmisi, targemaks saab neid teadmisi mõtestades
- Nelinurk/püramiid e ühel asjal on mitu vaatenurka, tähendust ja tõlgendust. Ja seetõttu igalhel oma tõde. Ja tark inimene saab aru, et tema vaatenurk ei ole ainus
- Otsustusõiguse andmine on eelduseks aktiivsele osalemisele ja vastutustundele
- Meeldis Ülo Vooglaid ja tema põhjendus, miks mitte eelistada nn torukoolile riigigümnaasiumit. Tema selgitus poiste ja tüdrukute erinevas suunas arenemise teooria oli ka hea. Täpselt nii ongi
- Haridus on ime, õpetaja on ime looja
- Tegelda tunnis rohkem õpetamise ja vähem hindamisega
- Sain kinnitust, et pähe õppimine pole mingi koll, mida peaks kartma ja võimalusel vältima. On täiesti õige, et kõigepealt peab olema midagi peas, et seda siis analüüsida, sel teemal arutada, seisukohti luua
- Sellist vilistlaste päeva võikski korraldama hakata, aeg jaanuari algus selleks ka igati sobiv. Meil on nii palju tublisid ja edukaid vilistlasi, keda esinema kutsuda. Igas lennus on neid mitu. Ükskõik mis valdkond, kui inimene ajab oma asja kirega, on seda huvitav ja hariv kuulata ning ka väga innustav
- Ilusasti oli öeldud, et vajalik on leida, mida looja on lapsele kinkinud ja samapalju peaks aru saama just sellest, millest see laps on ilma jäänud
- Väga meeldis Triinu Putnik. Ta oli ehe näide sellest, kuidas hea tahtmise korral saab elus raskustest üle ja kui palju saab kool kaasa aidata. Ja veel: kui on nähtud vaeva huvitavate slaidide koostamisega ja kui neid selgitatakse ladusalt ja lihtsalt, siis on seda ikka kena kuulata küll
- Kuidas ikkagi peaks religiooniga koolis tegelema ...
- Kõikidele lastele pilliharidus
- Indreku ülevaade tuletas meelde, kui palju me siiski oleme teinud

Lõpetuseks mõned esialgu formuleeritud ettepanekud:

- kui õige prooviks poisteklassi, tüdrukute klassi ja segaklassiga sügisest ...
- vilistlaskogu loomiseks on aeg küps
- tuleks tagada saaremaise gümnaasiumihariduse järjepidevus aastast 1865

Aitäh kõigile esinejatele, korraldajatele ja kuulajatele. Kui tekkis kas või üks mõte, kuidas oma elu ja tööd veidike korrigeerida, läks päev asja ette. Mulle läks. Tundub, et sellelaadsete konverentsidega tasub tihedamalt jätkata.

NATUKE PÄRIS ALGUSEST

esimese eestikeelse SÜG-i direktori Eduard Puki abil

(katkenditest tema kõnest kooli 10. aastapäeva aktusel 15. jaanuaril 1929)

Esimeste koolide asutamine praeguse Eestiriigi maa-alal ulatub tagasi 13 sajandisse, mil Saksa ordu ja Tartu ning Saare-Läänemaa piiskopid olid suurema osa maast võtnud oma võimusesse, kuna Põhja-Eestimaa ja Tallinn olid Taani omad. Katoliiklikule keskajale oli üldse rahvahariduse mõte võõras niihästi Lääne-Euroopas kui ka meil. Keskaja seisustest vajasid erilist kooliharidust ainult vaimulikud ja väike osa aadlist. Harilik rüütel oli eluks hästi ettevalmistatud, kui ta oskas ratsutada, tarvitada sõjariistu ja jahtida. Orjastatud talupoeg aga rahuldus kõik igapäevased tarvidused oma majapidamise saadustest ja omandas tarvilikud oskused ja teadmised puhtpraktiliselt, kodus või mõisas tööd tehes. Seepärast olid siis ka harilikud keskaja koolid n.n. toom- ehk katedraalkoolid ja kloostrikoolid esijoones määratud tulevaste vaimulikkude õpetamiseks. Nad olid aga ühtlasi kättesaadavad ka neile aadlivõsudele, kel ei olnud kavatsust astuda vaimulikku seisusse...

Saaremaa koolide kohta leiame esimesi teateid 1563 aastast. Sellest aastast on alal hoidunud piiskop Magnuse korraldused Kuressaare koolikolleegiumile. 1653 aasta ümber on juba Kuressaares kindlasti töötanud suurem provintsiaalkool-ladinakool. See ongi kool, millest praegune gümnaasium on võrsunud...

Kuressaare provintsiaalkool-ehk ladinakooli õppe- ja kasvatussihte iseloomustab 31 paragrahvist koosnev koolikorraldus, mis 1769 aastal Kuressaare linna jaoks välja on antud ja mille kokkuseadjaks arvatavasti tolaegne Kuressaare superintendent Swan on olnud. Koolikorralduse sissejuhatuses leiame ka kasvatussihi, mida taoteldi, nimelt: noorsoosse tuleb istutada Jumalakartus, äratada temas töötahet ühtlasi aga ka vastikuse tunnet laisklemise kui kõige pahe algallika vastu, harjutada viisakat ülalpidamist nii sõnades kui ka tegudes, ühe sõnaga harjutada ja kasvatada kõiki häid omadusi ja voorusi, mida üks hää kasvatus üldse anda võib ja mille tõttu õpilastest võiksid saada õiglased kodanikud ja kasulikud ühiskonna liikmed. Koolikorralduses on puudutatud ka üksikuid aineid, mida koolis õpetati. Õppekavasse kuulusid: 1) usuõpetus, 2) kirikulaul, 3) emakeel, 4) matemaatika, 5) ladinakeel, 6) prantsusekeel, 7) maadeteadus, 8) ajalugu ja 9) kirjade kirjutamine. Korralduses soovitatakse katekismuse õpetamisel mitte nii palju salmide päheõppimisele rõhku panna, kui just hoolitseda eestkätt selle eest, et need vähesed salmid, mida lapsed õppinud, tõesti mõtlemis- ja tahtetegevuse aluseks saaksid ja et õpilased harjuksid ka õpitud salmide põhjal otsustusi tegema.

Koolikorraldusest on ka näha, et Kuressaare linnas 1769 aastal koolisundus on maksmas olnud. Seal ööldakse, et kõik vanemad on kohustatud lapsi 6 aastaselt avalikku kooli saatma, kui keegi vanem oma lapse erakooli saadab või hoopis koju jätab, on ta ikkagi kohustatud kooliraha maksma...

1786 aastast õpetati koolis kahte haru. Sõjaväeteenistusele ettevalmistavas harus õpetati trigonomeetriat, fortifikatsiooni, artilleeriat, praktilist maamõõtmist, algebrat, kosmograafiat, mehaanikat, hüdraulikat, astronoomiat, üldist ajalugu, füüsikat, loogikat, saksa keele ortograafiat ja kõnekunsti. Ülikoolile ettevalmistavas harus õpetati peale ülemal tähendatud ainete veel ladinakeelt. Tunniplaan oli nii korraldatud, et kolmes ülemas klassis ühe ja sama aine tunnid kõigis klassides ühel ja samal ajal olid. Seda tehti selleks, et õpilane, kellel mõnes aines erilised anded olid, võis selles aines näiteks lõppklassiga ühes õppida, kuna teistes ainetes

ta neljanda või koguni kolmanda klassiga ühes õppis. Niisugune korraldus on õpilaste edasijõudmise peale väga hästi mõjunud...

Kooli raamatukogus on sel ajal olnud 100 köidet. Füüsika kabineti kohta leidub aktides ainult märkus, et mikroskoobist kõik klaasid on ära varastatud...

Pärast Aleksander I poolt läbiviidud uuendusi said linnakoolid 1820 a. statuudis uue aluse, mis vastas enam meie maa feodaalseisuslikele oludele. Ühtluskooli asemele seati mitmesuguste rahvakihtide järele liigitatud koolisüsteem: elementaarkool määrati vaesemale kihile, kes rasket kehalist tööd teeb, kreiskool – tehnilistest ja kaubanduslikest kutsetest huvitatud linnakodanikele, gümnaasium – neile, kes pühenduvad teaduslikele kutseile ja ametniku karjäärile. Gümnaasiumid muudeti 5-klassilisteks, kreiskoolid kahe- ja ühe-klassilisteks. Erandina saab Kuressaare kreiskool kolm klassi ja 4 õpetajat, et lõpetajaile gümnaasiumi sisseastumist võimaldada. Kreiskooli lõpetaja võis gümnaasiumi 3-dasse klassi sisseastuda...

Reformituna püsis kreiskool 1839 aastani. Varemalt nägime, et kreiskooli kaudu ülikooli astujaid üldse ei olnud. Tung kõrgema hariduse järele oli aga olemas. Isikud, kes soovisid kõrgemat haridust omandada, olid sunnitud õppima Tallinnas või Tartu gümnaasiumides. Kehvadele Saaremaa elanikkudele oli see aga raske. Pandi kõik rattad käima, et kreiskooli lõpetajad vähemalt gümnaasiumi eelviimasesse klassi võiksivad sisse astuda....

Tollane direktor veel jätkab, sest kõned olid siis pikad, aga teada on, et läks veel veidi pingutamist kuni 1865. aastal jõuti täieliku gümnaasiumi staatuseni ... Edasisest ja eestikeelse gümnaasiumi tekkest on juba rohkem kirjutatud. Seega on meie koolil kaks sünnipäeva – 1865 kui gümnaasiumi algus ja 1919 kui eestikeelse gümnaasiumi algus. Ajalugu võiks viia muidugi ka sajandeid varasemaks, aga täna, 15. jaanuaril oleme uhked oma eestikeelsuse ja eestimeelsuse üle.

LUGUPEETUD AKTUSELISED, ARMSAD ÕPETAJAD, KALLID ÕPILASED, VILISTLASED, KÜLALISED. (Juubelikõnest Meie Maale 15. jaanuaril)

Alustuseks sobivad hiidlasest poetessi Ave Alavainu tänasel päeval nii saarlaslikult või lausa kuressaarlaslikult kõlavad sõnad:

Võib krohvist lõhnav, võib väga vana,
võib puust, võib klaasist olla koolimaja.
Kuid kooli nägu pole see, mis ees,
vaid hoopistükkis see, mis kooli sees.
Üks klass on kooli silm ja teine kõrv.
On iga õpilane närvirakk, mis õrn.
On õpetaja välisärritaja
ja seda ongi närvidele vaja,
et kooli nägu püsiks ikka virge,
et läbi aja, päeval kui ka ööl,
teaks iga närvirakk, et süda lööb.
Ei tea me praegu, kuhu ükskord saame,
kas saarel sureme või ülemere maal me,
kuid kui on tehtud kord me viimne tegu,
jääb igaüks meist veidi kooli nägu.

Täna on see ajalooline päev, mil täpselt 100 aastat tagasi sai alguse eestikeelne Saaremaa Ühisgümnaasium. Minevikus sobrades üsna kaugele minnes saame teada, et meie eestikeelse

kooli esimene direktor Eduard Pukk pidas 1653. aasta kandis Kuressaares töötanud provintsiaalkool-ladinakooli kooliks, millest me võrsunud oleme. Sellest on tänaseks 366 aastat. Väidetavalt on esimesi kooliteateid leida juba aastast 1563 e 456 aastat tagasi, uurijad on aga Kuressaare kooliajaloo üksmeelselt tähistanud 16. sajandi esimese veerandiga e täna umbes 500 tagasi.

Meie kool on seni pidanud tähtsaks oma kaht sünnipäeva. 1865. aastal hakati Kuressaares andma gümnaasiumiharidust – esialgu saksakeelsena, siis venekeelsena ja 1919. aasta 15. jaanuarist alates eestikeelsena. Seda esimest sünnipäeva oleme juba aastaid tähistanud iga viie ja nulliga lõppeval aastal suure vilistlaste kokkutulekuga ja ses mõttes saame mais 154 aastaseks. Täna oleme aga õnnelikud, et oleme juba sada aastat saanud õppida ja õpetada oma emakeeles – eesti keeles.

Läheb väga pikaks rääkida, mis kõik on juhtunud neil aastail. Miskist saab aimu meie esimese korruse ajalooostendidelt, üsna põhjalikku käsitlust saab lugeda meie kolmest ajalooramatust ja veelgi suuremaid peensusi meie iga-aastastest aastaraamatutest. Omaette fenomeniks on meie iganädalane koolileht SÜG-Press, mis on väidetavalt esimeseks nii regulaarseks koolileheks Eestis üldse ja mis iganädalasena ilmub juba 1. septembrist 1995. Paar kuud tagasi sai teatavaks, et meie kevadel lõpetanud sajas lend tegi meile väärika kingituse oma riigieksamite tulemustega, mis näitas, et oleme oma õpetamise ja õppimise poolest riigi esikümnes. Täna pidupäevaüllatuseks võib aga lugeda meie kooli ajaloolise fotogalerii avamist kooli ees. Pildid näitavad alati rohkem ... Ma usun, et see avatud galerii tekitab noortes küsimusi ja uudishimu ning äratav vanades mälestusi ja äratundmisrõõmu. Loodan, et see saab olema üheks sammuks eri põlvkondade taasühinemisel ... On millest omavahel rääkida ... Siinkohal aplaus Saaremaa Muuseumi töötajale, meie vilistlasele Maret Soorskile, kes valis välja eelmise sajandi pildid; Diana Õunale selle sajandi piltide valiku eest, Aado Haandile ja Kalmer Aidale näituse püstitamise eest ning meie teenelisele vilistlasele Andi Roostale kogu tehnilise teostuse eest. Selle tänuga loemegi SÜG-i ajaloolise fotogalerii avatuks.

Kooli kodulehele sai täna üles ka meie õpilaste uus loometulemus „100 haikut Saaremaa Ühisgümnaasiumi sajandaks sünnipäevaks“. Aitäh emakeele- ja kirjandusõpetajatele. Aitäh paljudele õpetajatele, kes sellesse pilte valisid, aitäh õpilastele – piltide loojatele. Aitäh Indrekule tehnilise teostuse eest. Eriti suur tänu õpetaja Merle Priile, kes seda kõike korraldas.

Eile sai kool veel ühe tunnustuse osaliseks. Nimelt saime EV Riigikantselei ja Liikumise Kodukant koostöös endile EV100 tunnustusplaadi, mida näete kooli ees vasakul meie maja õnnumbri 13 all. Aitäh neile meid märkamaks.

Kaks päeva tagasi, pühapäeval maalt tulles, veetsin tunnikese kooli õues uue galerii ees mõtiskledes. Tuli meelde, et olen selle kooliga seotud juba viiskümmend aastat, sest avasin selle kooli ukse esimest korda 1. septembril 1968. Täna 50 aastat tagasi oli mul pool viiendat klassi läbi (tollal oli algkool veel eraldi kool SÜG-i eelmises majas) – klassijuhatajaks eelmine koolidirektor, ajalooõpetaja ja õpilastest väga hooliv Pauline Kremm. Oli põnev aeg ja need põnevad aastad jätkusid kooli lõpetamiseni välja. Sai osaletud aineolümpiaadidel, lauldud laulukoorides ja Varsakabja-eelses poisteansamblis, tantsitud kahes rahvatantsurühmas, tegeldud seinalehtede väljaandmisega ning lõpetatud ka muusikakool. Lahkusin kindla teadmisega, et õpin viie aastaga Tartu Ülikoolis matemaatikaõpetajaks ja tulen tagasi oma kooli õpetajaks. Täpselt nii läkski.

Eile õhtul tänasele tähtsale päevale taas mõeldes uurisin, et milliseid mõtteteri meie koduleht meile soovitab, kui teda nõiana kasutada:

mõeldes algklassidele sain soovitusel „Kui sa midagi ei ütle, ei paluta sul seda korrata“; mõeldes 5.-9. klassil pakkus koduleht „Tõe otsing on tähtsam kui tõe valdamine – Albert Einstein“;

gümnaasiumi jaoks sain „Pole olemas muud reaalsust kui see, mis on meis endis – Hermann Hesse“;

õpetajatele „Parem on terve elu õppida kui elada teadmatuna – Katariina II“

vallavalitsusele „Alguses veendu, alles seejärel veena. – Konstantin Stanislavski“. Siinkohal aitäh, et meie omavalitsus meist hoolib, et meil on meie võimalused, et meid hinnatakse, et meid meie mures on toetatud ja rõõmudes koos pidutsetud.

SAPERE AUDE E SÖANDA OLLA TARK. Kõlab loosungiliselt, aga on meie kooli mõte, on ka kogu arengu ja elu mõte. Kallid õpilased ja õpetajad, armas koolipere, lapsevanemad ja sõbrad. Teie ja meie kõigi päralt on missioon ja uskumus, mille väga hästi sõnastas Tallinna Ülikooli emeriitprofessor ja keeleteadlane Mati Hint oma hiljutisel esinemisel meie kooli hariduskonverentsil SÜG100: „Inimese elu on sisukas, kui ta kuulub kuhugi, ja kui ta hindab kõrgeks seda, kuhu ta kuulub. Kõige loomulikum on kuuluda sinna, kuhu sa tõesti kuuludki ja saada selleks, kelleks sa oled sündinud. Niimoodi on meil rohkem lootust leida oma elule mõte. Goethe sõnadega: “Inimesele, kes iseendaks jääb, jääb palju.” Nii on ka eesti kultuuriga: kui eestikeelne eesti kultuur jääb muutudeski iseendaks ja iseendale truuks, siis on ta tugev ja aitab meil oma elu täita elumõttega.“

Elagu SÜG100!

Kena tänast pidupäeva meile kõigile!

AASTALÕPUKÜSITLUSEST 2018

Juba aastaid oleme kooli juhtkonnal ja ainekomisjonide esimeestel palunud eelnevast nn eelarveaastast avaldada arvamusi kolmes valdkonnas. Kui kirjutada vaid neist mõtetest, mida vähemalt kaks viieteistkümnest vastanust kirjutas, siis olid need järgnevad.

Õppetöös nähti kõige positiivsematena:

- uurimistöode ja olümpiaadide häid tulemusi;
- riigieksamite õnnestumisi;
- asendusõpetaja rakendamist;
- vastutulelikke kolleege ja head kollektiivi;
- toredaid õpilasi;
- tunnikoormuse vähenemist;
- mõistlikku juhtkonda ja eriti õppealajuhatajat.

Huvitegevuses nimetati parimateks tegevusteks:

- kabareed;
- koolitöötajate väljasõite Haapsallu ja Narva;
- kevadist liikumispäeva;
- õnnestunud olümpiamänge.

Halduses hinnati enam:

- söökla arenguid;
- Stella ja Taimi e sekretäride suurt abivalmidust.

Kõigi kolme valdkonna ainuke vähemalt kahe inimese poolt märgatud miinus oli ruumipuudus. See aga ei ole kahjuks meie teha ja jääb ootama mõne aasta pärast toimuvat suurremonti. Üksikuid miinuseid oli veelgi, aga nendega püüame juba jooksvalt tegelda.

NATUKE KOOLIREMONDIST

Nädal tagasi väisasime kooli direksiooniga, valla haridusnõuniku ja kahe arhitektiga kaheksat mandri kooli: Tallinna kandis Pääsküla Gümnaasiumi, GAG-i algklasside maja, Järveküla kooli ja Vaida Põhikooli ning Tartus Hansa kooli, erakooli Tera, Raatuse kooli ja Kesklinna kooli. Ikka ideedekorjel oma kooli remondiks ... ja mis selgus?

Kõige üllatavam oli see, et kõigis oli ruutmeetreid meist kas palju rohkem või väga palju rohkem. Nii tekkiski küsimus: „Miks peaks üle viie miljoni kulutama meie koolimaja remondiks selleks, et riigi ühest parimast gümnaasiumist saaks sellesama riigi üks kõige viletsamate tingimustega põhikool?“ Veel oleks otsustajatel aega mõelda ja oma seniseid arusaamu revideerida. Veel oleks otsustajatel aega püüda aru saada, et me ei renoveeri koolimaja mõneks aastaks, vaid aastakümneteks. Olen püüdnud küll nii- ja naapidi, aga isegi vallavolikoguliikmena jäävad käed ikka lühikeseks.

Meie suurimaid probleeme on juba aastaid muidugi ruumipuudus, mis ruutmeetreid mittesuurendades peab tulevikus mahutama lisaks olemasolevale enam-vähem sama õpilaste arvu juures ka kogu tehnoloogia-, käsitöö- ja kokanduseklassid, ligi kümmekond vajalikku väikeklassiruumi ning veel mõned seni mujal töötanud erispetsialistid. Öeldakse, et gümnaasiumiosa ju läheb ära ja samas ei saada aru, et kolmandik gümnaasiumi on juba asendunud kolmanda paralleeli lisandumisega – kooliremondi lõppedes on meil pea sama arv klassikomplekte kui gümnaasiumina... Kes natukenegi arvutada mõistab, saab aru, et ...

Meie väljapääs on nn Kingu tänava maja e hosteli renoveerimises, mille esimesele korrusele mahuks korralik tehnoloogia-, käsitöö- ja kokanduskeskus ning kahele järgmisele nii vajalik HEV-õpilaste õpikeskus koos vajalike tugistruktuuridega. See vajaks muidugi lisaraha vallaelarvest ... Aga see on ka valdkond, mille kohta oodatakse Messiasit e kui ta tuleb, siis ta ütleb ... Siiani oleme lihtsalt pimedusega löödud ...

Viidatud reisilt saime muidugi ka muid mõtteid – avatud õpialadeks kasutatavad helikindlad lükandseinad, garderoobide variandid, klasside mööbel, lähikuvaprojektorid, audikad, abiruumid, mürasummutajad, kodused aksessuaarid, „salajased“ õppeköögid, päikesepiirajad, õuealad, laborid, avatud raamatukogud, abiruumide rohkus jne, jne.

MÕTTEPUDEMEID HARIDUSJUHTIDE AASTAKONVERENTSIST

Pärnus traditsiooniliselt toimunud suurkohtumisel 7.-8. veebruaril jättis sügavaima jälje kindlasti Raul Rebane oma ettekandega „Meedia kui ühiskonna peegel: mis sealt vastu vaatab?“ Muu hulgas hindas ta väga kõrgeks õpetaja ja hariduse prestiiži meie ühiskonnas. Ühtlasi ütles, et tegelikke väärtusi edastavad üritused, rituaalid, tseremooniad ja otsene suhtlemine. Andes teada oma uue raamatu peatsest ilmumisest, nimetas ta seal põhjalikumalt käsitlust leidvad nn Rebase kümme reeglit:

- ettevalmistuseta avalikku suhtlemist ei ole olemas;
- oma lugu tuleb endal ise teha;
- meedia on sinu imago tööriist;
- sinu sihtgrupp on rahvas, mitte ajakirjanik;
- õpi tundma ajakirjaniku tööd;
- tähtis pole küsimus, tähtis on vastus;

- mida lühemalt räägid, seda rohkem aega saad; olulised on vanasõnad, kõnekäänud, ...;
- Ei kollasele!; imagoloogiline kergekaallane ei saa olla sotsiaalne raskekaallane;
- ole valmis kriisiks;
- ära lase end lolliks teha.

Kolmeks kõige alakajastatumaks teemaks Eesti meedias pakkus ta kodanike eeskujuniitsiatiivid, kohalikud narratiivid ja vastastikuse abistamise ideoloogia.

Päris huvitavalt rääkis ka Swedbanki AS juhatuse esimees Robert Kitt oma ettekandes „Kuidas mõjutab majandusolukord haridust ja vastupidi?“ Ta rõhutas, et hajutatud majandus on viinud laiapõhjalise jätkusuutliku majanduskasvuni – meie Nokia on Nokia puudumine. Koolirahval palus ta kõigest uuest alati mitte vaimustuda ja eelkõige põhitõed selgeks teha tuues näiteks, et ruutvõrrand lahendub alti ühel kindlal viisil ja seal pole mõtet otsida alternatiivset tõde. Ka oli ta skeptiline kõiksugu praeguste uuenduste vastu koolis – hiljem alustada tundidega, programmid väiksemaks, kodutöid vähemaks jne. Päris elus ei huvita kedagi, et sa ei tahtnud kaheksaks kooli minna või et õppida oli liiga palju. Tema sõnumiks oli, et õppida tulebki rohkem ja õppekavad peavad olema pigem keerulisemad.

Kolmandaks põnevamaks esinejaks oli karjäärinõustaja ja töökultuuri disainer Tiina Saar-Veelmaa, kelle arvates saab õpetajate puudust vähendada teiste elualade esindajatega. Neid aga ei pea vermima mitte kooli näo järgi, vaid koostöös luua uus kultuur. „Noored kooli“ ja „Tagasi kooli“ on ses asjas head algatused. Tööga rahulolu ei olevat enam vajalik mõõta, sest see peab niikuinii olemas olema. Olulisemad on organisatsiooniga seotus, töemotivatsioon, kaasatus, tööga haaratus, töö tähendus, elujõud ja spirituaalsus. Viimast pidas ta kõige tähtsamaks. Uudismõisteks oli eudaimooniline õnn, mis pidavat koosnema eneseteostusest, keskkonna- ja terviseteadlikkusest, suhetest, isiklikust kasvust, elu tähenduslikkusest ning autonoomiast. Auditoriumile sobis ka loosung „65 on uus 35!“

VEEL HARIDUSJUHTIDE AASTAKONVERENTSIST

Tavaliselt väga huvitavalt esinev Marju Lauristin jäi mulle seekord liialt üldsõnaliseks, kui rääkis Haridus- ja Teadusstrateegia 2021-2035 ideedest ja arengutest. Põhiressursiks pidas ta uuendusmeelset õpetajat, tugispetsialiste ja koostöövõimet. Lauristin toonitas veel, et me ei taha teha hariduses revolutsiooni, vaid evolutsiooni.

Üsna huvitavaks kujunes Urmas Vaino poolt juhitud debatt „Kuidas plaanivad Eesti hariduselu mõjutada Eesti erakonnad?“. Märksõnadeks said:

Kristina Kallas (Eesti 200) – eestlased ja venelased koos, kodulähedane kool, füüsiline keskkond;

Jevgeni Ossinovski (SDE) – loovus, võrdsed võimalused, kvaliteet;

Tõnis Lukas (Isamaa) – allikakriitika, eesti keel, õpetaja autoriteet;

Margit Sutrop (RE) – õpetajate järelkasv, hindamine, eestikeelne ja –meelne kool;

Robert Kiviselg (EKRE) – huvi (laste huvi, rahva huvi, huviharidus), järjepidevus;

Mailis Reps (KE) – kõige tähtsamad on õpetaja ja õppur.

Mingeid suuri vastuolusid ei paistnud erakondadel olevat – kõik soovivad oluliselt tõsta õpetaja palka ja vähendada koormust ning muuta õpetajakoolitus paindlikumaks ja suurendada tugispetsialistide ettevalmistust. Mõned räägivad ka õpetajaks õppijaile stipendiumi võimaldamisest ning õpetaja õiguste suurendamisest.

Neljapäeval, 21. veebruaril algusega 14.50 toimub meie kooli aulas tunnine valimisdebatt. Kel huvi, saab tulla kuulama. Osaleda on lubanud Mikko Nõukas (Vabaerakond), Kalle Laanet

(RE), Maret Merisaar (Eestimaa Rohelised), Kairit Lindmäe (SDE), Kaupo Vipp (Elurikkuse Erakond), Martin Judanov (EKRE), Koit Kelder (Eesti 200), Aivar Aru (KE), Raivo Aeg (Isamaa), Harry Raudvere (üksikkandidaat).

ÜLESKUTSE KOOLI ÕUEALA KAASAJASTAMISEKS

Koolivaheaja teisipäeval olid õpetajad koos aulas, et teha nn ideekorjet koolil ees oleva remondi temaatikas. Kuuest arvamusalust ühes oli peateemaks ÕUEALA KUI ÕPIKESKKOND. Püüan allolevas anda ülevaate ideedesaagist:

- staadion ja miniväljak peavad jääma, staadionile on võimalikult kohe vaja uut katet;
- korvpalliväljak, kuulitõukeala peavad jääma, korvpalliväljak vajab tänapäevast katet;
- autasustamiskivide juurde peaks tegema ka lipuväljaku;
- kelgumägi peab jääma, selle peaks muutma ohutumaks;
- vajalik oleks mingi ronimisrada kuskile seinale;
- väljõusaal peaks sobima igas vanuses inimestele;
- ehk ka mänguväljak algklassidele;
- kusagil võiks olla väliklass õuesõppe jaoks;
- kindlasti vajame lisaks jalgratta- ja tõukerattaparklatele ka suusa- ja kelguhoidlat;
- töötajate autode parkla(d) võiks ohutuse tagamiseks olla tõkestatud;
- ja muidugi pinksilauad;
- kasuks tuleks ka jalgratta õppesõiduala;
- talv võiks meile alati anda ka liuvälja;
- maja esise peaks esinduslikuks tegema ja ehk ka päikesekellaga varustama;
- õuest võiks otse lifti pääseda ja ka ratastooliga kõikjale;
- liikluskorralduse peaks ohutumaks muutma (ühesuunaline Hariduse tänav, parkimine);
- võimaliku ujula jaoks peaks ka koha reserveerima;
- veel uitmõtteid (tiik, istutuskastid, minikasvuhoone, putukahotell, meteoroloogiajaam, eri kõrgustes korvpallirõngad, tähetorn lifti tippu ja veel muudki põnevad ...).

Mida muud põnevad võiks või peaks kooli õuel olema? Olge hääd – kirjutage ja vajadusel joonistage kas oma ideedest või saatke pilte kusagil nähtust. Kindlasti suudame häid ideid ka auhinnata!

ON NIMEAEG

Ideekorjel selgus, et valdavalt soovitakse ka tekkiva põhikoolina jätkata sama logo, sama tekli, sama koolivormi ja sama hümniga, sest alustav gümnaasium ju neid ei kasuta. Aga nimi? Põletav küsimus? Kel vähegi mõtteid, lasku tulla e saatku minu meilile oma arvamusi. Täna seaks pakutud nimevariandid on järgmised:

Kuressaare Hariduse Tänav Kool (KHTK või HTK), sest asume sellenimelisel tänaval (naljatlemisi – Hariduse tänaval õpitakse ja Nooruse tänaval möllatakse e kas selline „vastandus“ on mõistlik?);

Kuressaare Linnakool (KLK), sest see on ajalooliselt esimesena nimetatud kool meie linnas ja natuke võiks vihjata ka sajandi saarlasele Ivo Linnale, kes on meie kooli teeneline vilistlane; Saaremaa Ühisgümnaasium (SÜG) e nimi võiks jääda samaks kogu oma ajaloo, mis sest, et gümnaasiumiosa enam pole;

Saaremaa Ühiskollegium või Saaremaa Ühishariduskollegium (SÜK – hääldus muutub tegelikult, sest SÜG-i oleme ka alati hääldanud tugevana e SÜK), sest meie keskkonnahariduskeskuse tegevusega oleme tegelikult seotud pea kõigi Saaremaa koolide ja paljude lasteaedadega ning tegu oleks nagu kollegiaalsuse e koosjuhtimisega (Eestis on olemas ka gümnaasiumina Tallinna Vanalinna Hariduskollegium ja põhikoolina Maarjamaa Hariduskollegium).

Ootan huvitavaid ja innovaatilisi ideid ning ka mõne juba pakutud mõtte tarku põhjendusi või vastuväiteid.

ÜLO VOUGLAIU KULDREEGLID

... nii haridussfääris kui elus üldse:

- Ära räägi teistele seda, mida nad võiksid ja peaksid ise avastama või välja mõtlema!
- Ära otsusta seda, mida võiksid ja peaksid teised otsustama; aita, keda vaja, pigem küsimuste kui soovitustega!
- Ära tee teiste eest ära seda, mida nad võiksid ja peaksid tegema!
- Ära arva, et jutust piisab! Võimalda inimestel tegutseda ja kogemuse varal veenduda, et jutt on õige ning rääkija küllalt arukas, aus ja heatahtlik!
- Vastutustunnet ja aktiivsust ei saa tekitada; need tekivad, kui inimene saab tegelikult (mitte mängult) osaleda otsustamises.
- Arvesta, et kasvatuslikud efektid kujunevad vaid tõeses situatsioonis; mängulises situatsioonis mõjuvad nii märkused kui kiitused nagu hane selga vesi.
- Subjekti arengumehanismiks on looming. Loomingu eelduseks on vabadus ja iseseisvus, ent vabaduse kasutamise eelduseks on kord ja korraaustus. Vähe sellest, et korralageduses ei tule loomingust kuigi palju välja; korralageduses võivad loovisikud hukkuda.
- Rahvuslikuks põhirikkuseks on anne (andekus). Paraku on sageli nii, et kui Looja on kellegi suhtes olnud millegi poolest väga helde, on ta olnud samas millegi poolest ka üpris kitsi.
- Õppe ja kasvatuse kõige olulisemaid eeldusi – usaldust, austust, hoolivust, armastust jms, ei saa tekitada ega asendada.
- Iga laps ja ka valdav osa täiskasvanutest on erilised ning kordumatud! Igaühel on õigus kasvada imetlusväärseks ja kellelgi ei ole õigust kedagi nivelleerida (ühtlustada) või muul viisil kahjustada.

Haridusest, inimesest, elust, kultuurist, tööst, ühiskonnast ja paljust muust olulisest kirjutab Ülo Vooglaid oma vastilmunud 380-leheküljelises raamatus „Elanikust kodanikuks“. See on käsiraamat isemõtlejale, mida julgen soojalt soovitada.

2019/20 AASTAEESMÄRGIKS SAAB KASVAMINE PÕHIKOOLIKS

Just nii juhtkonna koosolekul otsustati. Seega sügisest saame hakata tõsisemalt tegelema kooli uue nime ja lipuga, ehk ka muu sümboolika võimaliku uuendamisega. Kindlasti saab oluliseks tööks õppekava kaasajastamine – seal hulgas tundide mahud ja sisud ning võimalikud valikained. Oluliselt valulisemaks saab kõik traditsioonidega seonduv e mida jätta ja mida võtta ning mida päris uut algatada.

Aga alustada võib ka kohe täna. Kui tekib mõni huvitav mõte, saab alati meilida mulle viljar.aro@syg.edu.ee. Oodatud on ka kõikvõimalikud küsimused. Sügisest tervitame kaasamõtlejaid ja koos arutlejaid nii vilistlaste, oma õpilaste, koolitöötajate, lastevanemate kui ka kogukonna hulgast. SAPERE AUDE e SÖANDA OLLA TARK võiks kanda meid ka edasi.

ÕPETAJA EETIKAST SAJAND TAGASI

Kuna kevad on alati koolis stressirohkem aeg, siis tasub meelde tuletada ka eetikareegleid. Allolevas on nuppeid sajand tagasi sõnastatud õpetaja kutse-eetikast. Lugejast lapsevanem võib püüda „õpetaja“ asemel mõelda „lapsevanem“ ...

- Õpetajale on lubamatu enesevalitsemise kaotamine, tooruste ja sõimavate sõnadega ülesastumine.

- Õpetaja on kohustatud andma nõu ja juhatust algajatele, vähem kogunud ametivendadele.
- Õpetajal on keelatud õpilaste juuresolekul kaasõpetajatele märkuse tegemine.
- Õpetaja peab olema nõudlik enda vastu, siis saab ta sama nõuda ka õpilastelt.
- Õpetaja on kohustatud õpilase vastu olema “piinlikult õiglane”, otsekohene, tõeaustaja ja äärmiselt korrektne. Ta peab jälgima, et ei toimuks üksikute õpilaste õigusetut esiletõstmist (pailaste tekkimist).
- Õpetaja peab leppima teadmise ja oskusega, et tema tööd pole kunagi õiglaselt hinnatud ega tema vastu tänulik oldud.
- Õpetaja kehahoid olgu sirge, sammud ja liigutused kindlad. Kohmas kõnd, tühja-tähja askeldus paneb õpilased muigama ja kasvatab neis lohakust.
- Õpetaja peaks olema viisakalt riides. Moest läinud ülikond, kõverad saapakontsad äratavad küll haletsevat kaastunnet, kuid ei ülendata laste meeli.
- Õpetaja peab ilmuma laste ette alati heas meeleolus – see äratav neis rõõmu ja tekitab elevust.
- Õpetajast peaks hoovama vaimset värskust, julgust ja teotahet.
- Õpetaja amet nõuab kõneosavust. Ta peab leidma paraja sõna parajas paigas. Tõmp tunne jääb järele, kui pulmas või matustel ei leia õpetaja parajat sõna, mis vastaks ootustele ja meeleolule.

Kui erinevad saavadki õpetaja, lapsevanema ja õpilase eetikad olla? Katsume üksteisega hakkama saada – räägime, hoolime ja püüame üksteist mõista.

TOOTSI PEENAR

Mõnikord, ja eriti kevadel, saavad peas kokku esmapilgul täiesti seosetud mõtted. Nädalavahetusel oli palju lugeda, kuulda ja näha Juhan Peeglist. Ikkagi 100 aastat tema sünnipäevast nagu sai 100 aastat täis ka tema koolil SÜG-il. Kooli esimeses ajalooaamatus meenutab Olev Jõgi Juhan Peegli proosalaaste, millega ta ka kirjandusvõistluselt auhinna ära tõi. See ja paljud teised tuntud kirjanikud meie kooli ajaloost viis mõtted tänapäevale. Alles hiljuti võitis abiturient Karl Hendrik Tamkivi juba teist aastat järjest üleriigilise õpilaste retsensioonivõistluse. Lugege kodulehel olevast almanahhist ja te tõdete, et sellisel tasemel analüüsi ei paku meile sageli ka profid. Kuidagi sattusin lugema ka põhikooli lõpetaja Cathrin Benita Poopuu kõnet eelmise aasta almanahhist. Pealkirja mõte on nii mitmetahuline ja õige – „Õpi nutuga, siis jõuad elus edasi naeruga“. Mida toob tulevik neile, kes juba noorena nii targad on?

20. lennu poisist Juhan Peeglist sai akadeemik. Seda rida jätkasid 29. lennu lõpetaja Lembit Krumm ja 50. lennu tänini aktiivne vilistlane Margus Lopp. Kas nende auks võiks paralleelklasside tähtedeks olla mitte a, b ja c, vaid j, l ja m või p, k ja l? Kes on järgmine?

Reedene Õpetajate Leht pakub nädalavahetuseks alati lisamõtisklust. Raivo Juurakult sai mõtte võimaliku 4-päevase koolinädala plussidest. Väga huvitav on ka tema kirjutis „Kooli panus õpilase arengusse“. Sealt saab muu hulgas lugeda ka Arizona ülikooli professor Barbara Oakley nõuannet, kuidas teha koolis kõige kiiremini edusamme. Selleks peaks pigem õppimist rahulikumalt võtma, sest midagi väga tahtes võib aju lihtsalt kinni joosta. Targem on vahepeal mõtteid hajali lasta. See võimaldab kogemata mõne uue vaatenurga leida ja edasisel keskendumisel edukam olla.

Parim vahepala ajule on kevadel muidugi päike ja linnulaul, aiasaaduste mahapanek ja kasvuhoone restartimine ning muidugi lõputu kastmine. Kasvab ju ainult see, mida kastad!

AKTUSEKÕNEST NELJANDATELE KLASSIDELE 11. juunil 2019

Lugupeetud Saaremaa Ühisgümnaasiumi algkooli lõpetajad, emad-isad, õpetajad. Täna juba kahekümnekolmandat aastat on meie suure kooli esimeseks lõpuaktuseks meie kõige nooremate lõpuaktus. Seekord on neid kokku 51: 4.a-s 20, 4.b-s 25, 4.c-s 4, 4.e-s 1 ja 4.ü-s 1.

Aitäh teile, emad, aitäh teile, isad, aitäh teile, õpetajad! Teie koostöö vili on siin – neist autahvlile kantakse 31 (ja neist omakorda 7 on ainult viielised):

Viitele õppisid:

4.a Elenor East, Tuule Kalamees, Annabel Porss

4.b Luise Ling, Sofia Sevostjanov, Britta Truu, Siim Vatsfeld

Lisaks kantakse kooli autahvlile:

4.a Eliise Heinmaa, Ron-Romek Kask, Lenna Koovisk, Lisette Milpak, Maribel Müürisepp, Rihanna Nõgu, Bianca Marie Rannama, Gendra Sepp, Gerlin Toome, Markus Trei, Ingrid Vaher

4.b Elizabeth Kelder, Elsa Marie Kirs, Karola Kuldsaar, Liis Lutter, Anett-Merili Moring, Lysandra Muld, Liisa Nõmm, Grete Paju, Daniel Piht, Raul Pääsukene, Oliise Saarlaid, Carlos Püüding, Anastasia Väin

Õppenõukogu kiituse saavad neljatele-viitele õppimise eest:

4.a Steven Roosiks, Hubert Spitsõn, Anette Vahsteine

4.b Lisandra Parbus, Mattias Kobin, Ragnar Õige

Olete koolis teinud just seda, mida ka kooli motoks olev lause rõhutab „Sapere aude e Söanda olla tark”. Järgmine kooliaasta on teile suurte muutuste aasta, kus seda kogutud tarkust vaja läheb, sest peaaegu kõik on teisiti – enamik teist saavad uue klassijuhataja, kes õpetab vaid üht õppeainet; saate palju uusi õpetajaid; küllap muudki uut, huvitavat ja ehk ka segadust tekitavat.

Aga ärge kaotage pead, püüdke ikka jääda iseendaks. Juba kolm aastat olen algkooli lõpetajatele rääkinud loo, mis sobib täna ka teile:

Elas kord kuningas, kes kord aeda astudes nägi, et kõik puud, põõsad ja lilled on närbumas. Tamm kaebas, et ta sureb, sest ei suuda olla sama kõrge kui määnd. Määnd kurtis, et ei suuda kasvatada viinamarju nagu viinapuu. Too oli aga ahastuses, et tal polnud selliseid õisi nagu roosil ... Vaid üks lill rõõmustas oma värskuse ja iluga. Kui kuningas küsis, miks ta nii õnnelik on, vastas lill: „Mind istutati ju sellepärast, et ma rõõmu pakuks. Seepärast ma tunnen, et ma ei saa olla keegi muu kui ma olen. Ja sellisena püüan anda endast parima.”

Ära kuulu nende hulka, kes teevad kõike teiste heakskiidu nimel. Tegelikult austavad inimesed neid, kellel on oma arvamus ja kes ei püüa elada kellegi teise elu. Ja leia üles oma õige Mina... Üks vana indiaanlane õpetas lapselast: „Pane tähele, igas inimeses käib võitlus, mis sarnaneb kahe hundi võitlusega. Üks hunt sümboliseerib kurjust (kadedus, armukadedus, ihad, valed jne), teine hunt sümboliseerib headust (rahu, armastus, lootus, truudus jne). „Vanaisa sõnad avaldasid väikesele indiaanipoisile sügavat muljet, ta jäi mõttesse ja küsis siis: „Aga, vanaisa, kumb hunt lõpuks võidab?“ Vana indiaanlane naeratas. „Alati võidab see hunt, keda sa toidad.“

Täna algab pikisilmi oodatud suvevaheaeg. Saab lõppematult magada ja siis veel magada ja siis jälle magada. Küllap sügisel taas kohtudes saame rääkida, mida kõike huvitavat veel teha jõudsim. Kindel on see, et te kõik kasvate nii jõult kui vaimult, aga, nagu juba öeldud, püüdke iseennast selles muutumises mitte ära kaotada.

ARMSAD PÄEVAKANGELASED, KALLID ÕPETAJAD, LUGUPEETUD LAPSEVANEMAD, KÕIK AKTUSELISED! (Lõpukõne üheksandikele)

Tänastel lõpetajatel on see juba teine lõpuaktus selles koolis ja kolmandat enam ei tule, sest sügisel alustavad kümnendad klassid lõpetavad kooli juba uues riigigümnaasiumis. Esimene kord oli esimene lahkuminek – siis küll mitte klassikaaslastest, küll aga oma klassijuhatajast 4. klassi kevadel. See oli umbes see vanus, kui te tahtsite võimalikult kiiresti kuueteistaastaseks saada. Üks teiesugune poiss sai tollal ühelt võlurilt kõiejupi koos teadmiseaga, et seda sikutades muutub kohe vanemaks. Poiss tõmbas kõit ja oligi kuueteistaastane. Siis märkas ta oma vistrikke, tõmbas kõit ja oli äsja kahekümne kaheseks saanud värske naisemees, kel peres ka väike laps. Abielupaari majanduslik olukord oli kehv ja noormees oli veendunud, et kõit sikutades ootavad ees paremad ajad ... Ja nüüd oli ta kolmekümnene, juba pisut karjääri teinud mees, kuid tema töö ei meeldinud talle. Ta sikutas jälle kõit – ja oli juba direktor. Rahaline seisik polnud kõige halvem. Raskusi oli vaid kahe teismelise tütreaga, kellel olid vahetpidamata külas sõbrad ja sõbrannad ning kogu aeg tümpsus majas vali muusika. Mees igatses, et saaks kordki naisega kahekesi rahu olla. Üks kõietõmme – ja nüüd muretses ta töökoha kaotamise pärast, mis teda ähvardas. Ta ootas pikisilmi pensioni. Kõis aitas ja ta oligi pensionil. Kahjuks seisis tal nüüd ees tõsine südameoperatsioon. Muretsedes selle pärast, kuidas operatsioon läheb, sikutas ta veel kord kõit ... ja leidis end lebamas pilkases pimeduses puust kastis.

Armsad noored. Igas eluperioodis on omad erakordsused, omad õnnepäevad ja omad katsumused, mida läbi elades ja ületades saab vastu minna veelgi paremale tulevikule. Seepärast soovingi – nautige tänast päeva!

Millest siis saame teie puhul tänasel pidupäeval rääkida?

Teid on täna siin 47. Aitäh teile, et suutsite ja järgisite ka oma kooli juhtmõtet „Sapere aude – söanda olla tark“.

Kiituskirjaga lõpetab põhikooli Voldemar Kirss 9.b.

Lisaks temale kantakse autahvlile järgmised õpilased:

9.a: Mihkel Keso, Annaliisa Lepik, Carl-Juhan Meri, Astrid Rei, Kert Tartes, Martin Vesberg, Triinu Vipre

9.b: Paula Aarnis, Cathrin Benita Poopuu, Otto Tuuling

Õppenõukogu kiituse saavad:

9.a: Eliise Kask, Sandra Kukk

9.b: Emma Kirs

Lõpueksamid suutsid ainult viitele teha:

9.a-st Mihkel Keso, Annaliisa Lepik, Carl-Juhan Merik, Martin Vesberg

9.b-st Paula Aarnis, Voldemar Kirss, Cathrin Benita Poopuu

Tänukirja aktiivse töö eest klassivälise elu organiseerimisel saavad Eliise Kask ja Martin Vesberg 9.a-st ning Cathrin Benita Poopuu ja Voldemar Kirss 9.b-st.

Neli teist olid kutsutud ka vallavanema vastuvõtule. Selleks paluti klassijuhatajatelt kahelauselisi iseloomustusi. Kooli põhikooli osa aastaõpilase ja ülekoollise Teaduse Top 10 võitja Voldemar Kirsi kohta sai vastuvõtul kuulda, et ta on mees nagu kalju – alati kindla käega, kas siis klassivanemana, keemiakatseid tehes või matemaatikaülesandeid lahendades. Ükski vastus pole vale, kõik katsed tulevad välja ja klass on kindlal kursil.

Ka Teaduse Top 10-sse jõudnud ja ühtlasi kooli kõige pikema huvitegevuse tunnistuse omaniku Martin Vesbergi kohta kirjutas klassijuhataja, et ei ole asja mida Martin ei oska – ta laulab, näitleb, etleb, mängib klaverit, kitarri ja saksofoni, tantsib, purjetab, pildistab, teeb videoklippe Osoonile ja lisaks õpib ka veel tublisti. Kui talt küsida, et millal ta ka puhkab, siis vastuseks on tulnud, et minnes kell neli hommikul metsa pildistama sealseid varaseid ärkajaid!

Kooli Kultuuri Top 10-sse jõudnud Cathrin Benita Poopuu kohta sai teada, et ta on tüdruk kui tulesäde, kes hoolitseb üksi kogu eeskava eest – ta laulab, mängib pilli ja näitleb. Ja kui keegi veel pärast kuulata jaksab, võib ta rääkida pikalt Saaremaa puukidest.

Ja veel. Kui kusagil on vaja Õige Saarlase etaloni, siis võiks selleks välja pakkuda Otto Tuulingu. Rahulik ja tasakaalukas, lärmi ei löö, käib vaikselt läbi mitusetu olümpiaadi ja võidab ka.

Küllap võib igaühest teist rääkida nii mõndagi. Ja küllap nii teie ise, kui teie vanemad ja õpetajad teavad, mida kõike oleks veel võinud teha. Aga nagu öeldud – nautigem tänast, kus koos on vaid ilu ja tarkus. Aitäh teile, emad-isad ja õpetajad. Juba homme saame kõik koos edasi minna – ikka üksteisega arvestades, hoolides ja armastades ning päris kindlasti ette tulevatest vigadest üha paremini õppides.

On SÜG100 juubeliaasta ja jätkub meie riigi sajanda juubeli tähistamine. Meie kooli eelmisel aastal üllitatud luulekogus „SÜGI ÕPILASTE 100 LUULETUST MEIE KALLI KODUMAA SAJANDAKS SÜNNIPÄEVAKS“ on lausa kümme luuletust teie lennult. Valisin sealt välja Annaliisa Lepiku „Minu maa“:

Mu jalge all on pehme rohi,
mu juukseid paitab tuul.
Jõesängis voolab puhas vesi
ja metsas õides puud.
Meres on soolane vesi,
mis karge ja jahutav.
Sügisel rohkelt on vilju
ja talvel paks lumi on maas.
Just sellist loodust ma tahan,
just selline Eesti on hea.
Siin meie kallis kodu
ja me kõigi isamaa.

Oma maad ja oma riiki te armastate. Kui suudate armuda ka õppimisse, jõuate elus kaugele

Lugupeetud lõpetajad.

Meie ühise kooli põhieesmärk on: „Traditsioonidel põhineva innovaatilise gümnaasiumina valmistada ette õpilasi edasiõppimiseks, elukestvaks õppeks ja õnnelikuks eluks kiiresti muutuvast globaliseeruvast maailmast.“ Ärge olge tean-kõike-suhtumisega, vaid olge selle asemel rumalad ja õpihimulised. Tõeline tarkus ei väljendu teadmistes, vaid tulemustes. Ja säilitage eneses lapselik lihtsus, siis saate õnnelikuks.

Tean, et paljud teist jätkavad omas koolis, et saada veelgi enam ettevalmistatud veelgi õnnelikumaks eluks. Võtke siis oma tunnistused endale ööseks kaissu ja ärgates triikige ära,

sest juba homme hommikul ootab kooli sekretär teie dokumente gümnaasiumis jätkamiseks. Ja kes lähevad muudele „jahimaadele“, siis mingi teil seal kenasti.

ARMSAD SAJAESIMESE LENNU LÕPETAJAD, KALLID ÕPETAJAD, LUGUPEETUD LAPSEVANEMAD, KÕIK AKTUSELISED !

milleks Eesti
 küsis eikeegi kui nägi
 kolmekorruselist majatäit pagulasi
 ja hümnita uusaastat
 kui kuulis kuidas
 vabandatakse enne andeks palumist
 ja valitsuses võidu tagasi astutakse
 kui veendus et
 naaber niidab muru vaid laupäeva hommikuti
 ja tartu maratoni jälle ei toimu
 kui avastas et
 keskmine elu on alla harju keskmise
 ja mees saab kahe naise palka
 kui armastas
 kõige üle vinguda
 aga kõike veel rohkem armastada

Just nii kirjutab 12.c klassi õpilane Karl Hendrik Tamkivi meie kooli eelmisel aastal üllitatud luuleraamatus „SÜGi õpilaste 100 luuletust meie kalli kodumaa sajandaks sünnipäevaks“. Sada luuletust, meie oma riigi sajas sünnipäev, meie kooli sajas sünnipäev – see paneb mõtlema – nii oma suuruses kui sügavuses ...

Eilsel põhikooliaktusel rääkis inimesi, kes kinkis väikesele poisile kõiejupi, millest tõmmates oli võimalik vananeda. Seda ta tegigi alati, kui mingi mure tekkis ja see lugu ei lõppenud hästi. Sellega seoses aga tuli mul meelde üks teine lugu, kus tuntud meditatsioonigurult paluvad stressi, ajapuuduse ja kohustuste koorma all vaevlevad kuulajad selgitust, kuidas tal õnnestub hoolimata paljudest toimetustest ja tihedast ajakavast end vaimselt koondada ja sisemist rahu säilitada. Õpetaja vastas: „Kui ma seisan, siis ma seisan, Kui ma kõnnin, siis ma kõnnin. Kui ma istun, siis ma istun. Kui ma söön, siis ma söön. Kui ma räägin, siis ma räägin. Kuulajad ei saanud aru: „Seda teeme ju meie ka“. Õpetaja vastas: „Te eksite. Kui te istute, siis te juba seisate. Kui te seisate, siis te juba jooksete. Kui te jooksete, siis te olete juba kohale jõudnud.“

Nüüd olete juba ametlikult täiskasvanud, aga ärge kiirustage veelgi vanemaks saamisega ... Christian Blond ütleb: „Ära kasva suureks – ainult siis saad olla õnnelik ja täita oma unistused.“ Tema raamatu peatükkide pealkirjadeks on näiteks järgmised mõtted:

- Täiskasvanud on arad, lapsed julged;
- Täiskasvanute fookus on hajutatud, lapsed on pühendunud;
- Täiskasvanud on ahned, lapsed tänulikud;
- Täiskasvanud lepivad olukorraga, lapsed hakkavad jonnima;
- Täiskasvanud näivad avatud, lapsed on tõeliselt avatud;
- Täiskasvanud manduvad, lapsed otsivad arengut;
- Täiskasvanud sulanduvad, lapsed jäävad iseendaks;
- Täiskasvanud väldivad riske, lapsed otsivad põnevust;
- Täiskasvanud konkureerivad, lapsed ajavad oma asja;

- Täiskasvanud ei lollita, lapsed lollitavad;
jne, jne.

Kui viimati nimetatud peatükist rääkida, siis tõepoolest – täiskasvanute poolt põlatud lollitamine avab tegelikult meie meeled, muudab meid lõbusamaks ja me suudame olla loomingulisemad. Ka üldiselt täiskasvanulik ja konservatiivne ärimaailm on hakanud lollitamises nägema konkurentsieelist. Hakka lollitama nagu laps, nii vallandad sa endas tõelise loovuse ja leiad rasketele probleemidele sedavõrd geniaalseid lahendusi, millest täiskasvanulikult suhtudes võiksid vaid unistada. Lollitamine on kättesaadav aga ainult enesega rahul olevatele täiskasvanutele – selleks pead sa iseendaga hästi läbi saama ning ennast piisavalt austama. Sest kui sa mängid lolli, siis tähendab, et sa julged demonstreerida enda rumalust ja avada ennast mitteamajalikust, lapselikust ja samas ka lähedast küljest. Seega – suutkem end ka vabaks lasta, meie kõik, ja toitkem last iseendas.

Teie, Saaremaa Ühisgümnaasiumi 101. lend on 57-liikmeline.

Gümnaasiumi lõpetavad kuldmedaliga:

Jutta Loviisa Juht 12.c

Karl Hendrik Tamkivi 12.c

Hõbemedaliga lõpetab Katrin Kurvits 12.b

Lisaks neile kantakse kooli autahvlile:

12.a: Liis Keel, Marleen Nõu, Aile Saar

12.b: Karmel Kikas

12.c: Artur Fredrik Alpstål, Diana Alt, Viljar Altermann, Karl-Alder Kuivjõgi, Elo Nõmm, Mihkel Rasu, Jass Saarkoppel, Petrik Saks, Emma Siigur, Anna-Maria Süld, Kristiina Veskimeister

Õppenõukogu kiituse neljade-viitega tunnistuse eest saavad

Sander Suurna 12.b ja Triinu Jakson 12.c

Juba kolmandat aastat toetab hetkel Eestist väljaspool elav meie kooli mate-füssi 1999. aastal 81. lennus lõpetanud Janika Kolk meie parimaid lõpetajaid oma tulevikustipendiumiga. Ühtlasi on ta palunud rõhutada: „Kui teil elus hästi läheb, ärge unustage teisi heategudega tähele panna“. Janika kirjutab veel: „Saaremaa Ühisgümnaasiumil oli ja on minu elus eriline koht. Siit koolist oleme saanud lisaks väga heale haridusele ja iseseisvale mõtlemisvõimele kaasa ka eneseusu, ambitsioonid ja tugeva ühtekuuluvustunde. Mul on hea meel, et saan selle aasta kõige tublimatele lõpetajatele tuleviku suurteks tegudeks omalt poolt pisut hoogu anda. Soovin tänastele gümnaasiumilõpetajatele kõrget lendu!“ Just praegu kantakse tema rahasaadetest iga kuldmedalisti pangakontole 1000 eurot ja hõbemedalistile 500 eurot. Kindlasti on Janika ära teeninud ühe suure ja sooja tänuaplausi.

Mitmete Kuressaare firmade poolt toetatavad 300-eurosed preemiad saavad järgmised lõpetajad:

Smidt Metall toetab P. H. von Frey nimeline matemaatikapremia – Kristiina Veskimeister 12.c

Luksusjahi toetab F. Heinmetsa nimeline füüsikapremia – Anna-Maria Süld 12.c

Seelighi toetab P. Saagpaku nimeline inglise keele premia – Liisa Veliste 12.a

Installatsiooni Kompanii toetab O. Timmase nimeline kunstipremia – Annika Luhaäär 12.c

S-Linki toetab A. Uustulndi nimeline kirjanduspreemia – Karl Hendrik Tamkivi 12.c

Klotoidi toetab parima sportlase premia – Jass Saarkoppel 12.c

Siim Ehituse toetatav Kultuuripreemia – Jutta Loviisa Juht 12.c
Gelomi toetatav Keskkonnapreemia – Karl Hendrik Tamkivi 12.c
Proeksperdi toetatav arvutipreemia – Artur Fredrik Alpstål 12.c

Lisaks veel Peter Heinicheni 100-eurone saksa keele preemia – Aile Saar 12.a ja Kuressaare lionsklubi 250-eurone stipendium hoolimise ja toetamise eest – Elo Nõmm 12.c

Tänuaplauas kõigile toetajatele. Preemiad kantakse just praegu premeeritute pangaarvetele.

Riigieksamid on seljataga. Eesti keeles olid parimad Karl Hendrik Tamkivi – 95 punkti ja Jutta Loviisa Juht – 92 punkti. Kooli keskmisega 74,9 ületasite tunduvalt riigi keskmist 62. Veelgi paremad olite inglise keeles, kus lausa 85 punktiga olite paremad riigi keskmisest 71,8. 90 või rohkem punkti said lausa 20 teist: Annemai Sepp – 99, Katarina Keerd – 98, Karl Hendrik Tamkivi – 98, Karel Noormägi – 97, Liisa Veliste – 97, Diana Alt – 97, Petrik Saks – 97, Sander Truu – 97, Markus Toomsalu – 96, Jutta Loviisa Juht – 96, Marleen Nõu – 95 jne, jne. Teie kitsa matemaatikaeksami keskmine 62,2 ületas mäekõrguselt riigi keskmist 36,4. Parimateks olid siin Annemai Sepp – 92 ja Jürgen Truu – 92. Ka laia matemaatikaeksami tulemusega 71 punkti ületasite tunduvalt riigi keskmist 51,1. Parimaid nimetades saab alustada seekord sajast punktist: Kristiina Veskimeister – 100 (Saaremaa Fond tunnustab teda 120-eurose pangatülekandega), Diana Alt – 98, Jutta Loviisa Juht – 98, Sander Õispuu – 97, Artur Fredrik Alpstål – 96, Garel Muul – 94, Viljar Altermann – 92, Mihkel Rasu – 92, Karl Hendrik Tamkivi – 92. Meie kuldmedalistid on tõepoolest kuldsed, sest nii Jutta Loviisa kui Karl Hendrik suutsid kõik riigieksamid üle 90-punktilisele tulemusele teha.

Aineolümpiaadidel maakonna esikolmikusse või lõppvooru jõudjad on kolme aasta jooksul olnud:

Karl Hendrik Tamkivi – bioloogia, keskkonnaalased uurimistööd, keemia, geograafia, esseekonkursid, retsensioonivõistlused;

Diana Alt – bioloogia, matemaatika, keemia, keskkonnaalased uurimistööd;

Petrik Saks – geograafia, ajalugu, inglise keel, ühiskonnaõpetus;

Annemai Sepp – emakeel, inglise keel, lingvistika;

Katrin Kurvits – bioloogia, lingvistika, ühiskonnaõpetus;

Liisa Veliste – emakeel, inglise keel;

Triinu Jakson – keemia, lingvistika;

Jutta Loviisa Juht – emakeel, inglise keel;

Elo Nõmm – bioloogia, keskkonnaalased uurimistööd;

Kristiina Veskimeister – matemaatika, füüsika;

Katarina Keerd – geograafia;

Artur Fredrik Alpstål – matemaatika;

Jass Saarkoppel – geograafia;

Anna-Maria Söld – füüsika;

Sander Õispuu – füüsika.

Lõputunnistustega koos saavad tänukirjad aktiivsuse eest kooli klassivälises töös Liis Keel, Agathe Kriska, Annemai Sepp, Katrin Kurvits, Diana Alt, Jutta Loviisa Juht, Karl-Alder Kuivjõgi, Elo Nõmm, Karl Hendrik Tamkivi ja Ly-Sandra Tohter.

Paljud saavad ka kooli huvitegevuse tunnistuse, mis on nii eesti- kui ka inglise keelne. Sealt saab ülevaate teie huvitegevusest ja saavutustest:

Näitering Kreisise koosseisus on etlejana tunnustust saanud Katrin Kurvits.

Luuleteater Kreveras on laureaadiitiitleid võitnud Liis Keel, Diana Alt, Jutta Loviisa Juht, Garel Muul, Markus Nuut, Elo Nõmm, Taavi Nõmm, Henri Paomees, Mihkel Rasu, Anna-Maria Süld, Ly-Sandra Tohter.

Kammerkoor Kreedoga jätvavad peale suvist suurt pidu hüvasti Liis Keel, Annemai Sepp, Katrin Kurvits, Triinu Jakson, Jutta Loviisa Juht, Mihkel Lõuk, Jass Saarkoppel, Petrik Saks, Anna-Maria Süld.

Rahvatantsurühmast Õieti on lahkujaid veelgi rohkem: Agathe Kriska, Liispet Viira, Sander Suurna, Diana Alt, Jutta Loviisa Juht, Karl Alder Kuivjõgi, Lisette Nau, Markus Nuut, Elo Nõmm, Henri Paomees, Jass Saarkoppel, Karl Hendrik Tamkivi, Ly-Sandra Tohter, Sander Õispuu.

Bridžiringi on elus hoidnud Diana Alt, Triinu Jakson, Jutta Loviisa Juht, Petrik Saks, Kristiina Veskimeister, Sander Õispuu.

Teadusteatruga Krempel populariseerisid teadust Garel Muul, Anna-Maria Süld, Kristiina Veskimeister.

Tean, et teie tööd ja tegemised ulatuvad ka muusika-, kunsti- ja spordikooli, huvikooli Inspira ja erinevate valdkondade klubidesse.

Ja suur osa teist on end tantsinud riigi koolitantsumeistriteks.

Aitäh klassivanematele Katrin Kurvits ja Jutta Loviisa Juht.

Teie lend on oma mitmekülgsuses ja tulemuslikkuses tõesti igati kooli juubeliaasta vääriline.

Armsad õpetajad, lugupeetud emad-isad. Vaadake neid – meie päevakangelasi. See on ju teie töö – teie rõõmud ja mured, teie eesmärgid ja unistused, ka teie vead ja veaparandused. Aitäh teile! Täna saame koos tagasi vaadata, et järgmistega veel paremini edasi minna. Nemad peavad juba ise minema - kõigepealt vastu oma homme algavale juba pooleldi iseseisvale suvele ja siis suuri muutusi toovale sügisele. Aga meie oleme ikka olemas, sest küllap tahavad nad ka edaspidi kodust oma muredele abi, probleemidele lahendusi, kodusoojust ja armastust. Ja on päris kindel, et nad tulevad ka kooli rääkima, kuidas neil läheb, ja kokkutulekutele, et elu ilusaimat aega meenutada...

Veel üks tähelepanek kuulsalt Mozartilt: „Geeniuseks ei tee kõrge intelligentsus ega kujutlusvõime, ega mõlemad kokku. Armastus, armastus, armastus, see on geeniuse hing.“

Lõpetuseks sobib lausa päevakohaselt 12.b klassi õpilase Katrin Kurvitsa aastatagune luuletus „Käia ära, et tagasi tulla“ meie kooli juba nimetatud luuleraamatust:

Istun jälle lennukile
ja käin ära kaugel.
Süda põksub reisimisele,
sest elu aeg ju raugab.
Tahan kuumas kõrbes ringi joosta
ja troopilist lainet tunda.
Ihkan arktilisse õhku söösta
ning ilmvõõraid keeli kuulda.

Tahan ära käia, et mõelda,
kui väga igatsen ma koju.
Soovin näha maailma ja endale öelda –
siin pole ju minu kodu!
Tahta tagasi minna koju
tähendab igatseda oma kodumaad.
Kuid mis on siis kodu?
See on mulle armas Eestimaa.

Viljar Aro, koolijuht